

novinky z radnice

foto: E. Ursinyová

mesto Trnava

ročník XX

číslo 4

máj 2009

Samo sa to...?

Rozkvet európskej kultúry sprevádzalo uvedomelé konanie rozlišujúce dobro od zla. Pomáhalo vyvarovať sa omylov na ceste k budúcnosti. Konkretizovali sa vinníci, avšak nie z dôvodov pomsty, ale predovšetkým z hľadiska výchovy. Tento rozmer akoby sme čoraz častejšie prehliadali.

Nežne sme sa vyrovnali s režimom, ktorý počas štyridsiatich rokov zanechal za sebou stovky zavraždených a systematicky likvidoval slobodu jednotlivcov i skupín. Vinníkom zostal anonymný režim a nikto z nás nenesie pocit zodpovednosti za jeho existenciu. V hlavách naďalej živíme mýtus o raji na zemi. Včera ho zabezpečovala idea rovnosti a jedinej pravdy, dnes mechanizmus trhu a pravda všetkých. Tak nám ani nenapadne hľadať vinníkov za súčasnú ekonomickú krízu. Je ľahšie prijať konštatovanie o zlých úveroch a nekrytých peniazoch.

Otázky typu: kto a komu ich poskytol, prečo a za akých podmienok, sa nekladú. Uspokojujeme sa s tým, že to sme neboli my, či rečami o štátnej pomoci z peňazí nás všetkých pre vyvolených. Keď sa môj syn alebo ja nechceme doma priznať ku chybe, pomáhame si formulkou „samo sa to“. Tento univerzálny vinník berie na seba bremeno ťažkej chvíle vyjavovania pravdy.

No nakoniec pri jej odkrývaní sa vytratí a stojíme oproti skutočnosti. Po dvadsiatich rokoch mám obavu, že pravde sa stále bojíme pozrieť do očí. Pri otázkach spoluviny sa obzeráme a „samo sa to“ prenášame na politikov. Tí nám za dôveru niečo sľúbia a radi posunú jadro problému, chýb a zlyhania mimo svojej zodpovednosti.

A tak s nádejou hľadáme do novín a televízorov očakávajúc spásonosnú správu o prekonaní krízy. Neviete, na ktorom programe bude odvysielaná?

Všetci máme čisté ruky. Kľúče od áut, bytov a tí schopnejší aj od vil a haciend vo svojich vreckách. Chceme opäť bez obáv vyjsť do chrámov prosperity a lacno nakupovať všetko, čo sa oplatí. Roztočiť obeh peňazí a beh za stále novším tovarom. Na to, kto za život „nad“ štandard zaplatí, chceme zabudnúť. Čo najskôr.

I na tých, ktorí za hranicami nášho vnímania umierajú od hladu. Nechceme o nich počuť, ani o ponížujúcich okolnostiach, za ktorých sa dorábajú polotovary pre niektoré naše obchody.

„Ono sa to“, „samo sa to“.

Pavol TOMAŠOVIČ

Z vyhlásenia primátorov K8 po rokovaní v Trnave

Primátori K8 žiadajú vládu o aspoň čiastočnú kompenzáciu výpadku podielových daní z dôvodu schválených legislatívnych opatrení prerozdelením zvýšeného podielu 6,2% dane z príjmu fyzických osôb medzi obce, mestá a vyššie územné celky. Žiadosť je súčasťou vyhlásenia, ktoré vydalo združenie K8 po svojom pracovnom rokovaní v Trnave 27. marca.

Združenie krajských miest Slovenskej republiky K8 sa po zhodnotení dopadov zákona 448/2008 o sociálnych službách obracia na vládu, aby vzhľadom na hospodársku krízu predložila návrh novelizácie tohto zákona.

Primátori K8 žiadajú, aby vláda stanovila výšku poskytovaného finančného príspevku pre neverejného poskytovateľa sociálnych služieb maximálne do výšky priemerných nákladov na klienta v zariadeniach sociálnych služieb K8 za predchádzajúci rok a úhradu za vyhotovenie lekárskeho posudku na účely poskytovania sociálnej starostlivosti klientom. Za potrebné považujú aj posunutie termínov pre povinnosť dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca, minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov, zabezpečenie dostupnosti a debarierizácie stavieb využívaných na poskytovanie sociálnych služieb, ktoré sú týmto zákonom stanovené do 31. 12. 2013. Do tohto termínu navrhujú vypracovať a schváliť takú novelu zákona o sociálnych službách, ktorá presne zadefinuje nielen kompetencie, práva a povinnosti zúčastnených strán, ale aj konkrétne nástroje, ktoré umožnia reálnu vykonateľnosť zákona, najmä s ohľadom na finančné náklady.

Na Ministerstvo školstva SR sa K8 obracia so žiadosťou o novelizáciu zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a vyhlášku č. 306/2008 o počte detí v triedach materských a základných škôl a školských zariadeniach tak, aby bol prinavrátený stav, ktorý bol aktuálny k 1. septembru 2008. Dôvodom je vysoký dopyt po zabezpečovaní tejto služby a obmedzené kapacitné možnosti miest a obcí.

S cieľom doriešiť problémy statickej dopravy v našich mestách sa primátori K8 obracajú na všetkých poslancov NR SR, aby podporili poslanecký návrh novely zákona č. 135/1961 Zb. z. o pozemných komunikáciách.

Združenie K8 prediskutovalo aj návrh nového stavebného zákona, ktorý nedávno predložila vláda SR do NR SR.

-redakcia-

Spolupráca Trnavského samosprávneho kraja s Dolným Rakúskom

Predseda Trnavského samosprávneho kraja Tibor Mikuš, predseda Bratislavského samosprávneho kraja Vladimír Bajan, primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský a hajtman spolkovej krajiny Dolné Rakúsko Ervin Pröll podpísali 15. apríla dohody o cezhraničnej spolupráci na roky 2009 – 2013. Prítomní boli aj rakúsky veľvyslanec v SR Helmut Wesely a slovenský veľvyslanec v Rakúsku Peter Lizák.

Slovensko-rakúska cezhraničná spolupráca je dôležitou súčasťou ďalšieho rozvoja regiónov, ktoré na základe geografických daností a vzájomných väzieb v zjednotenej Európe patria do slovensko-rakúskeho pohraničia. Dohoda predstavuje naplnenie vízií a zmlúv na európskej ako aj bilaterálnej úrovni a predstavuje významný prínos pre poľnohospodárstvo a porozumenie v Európe.

V zmluve je spomenutých dvanásť oblastí spolupráce. Predseda TTSK Tibor Mikuš ponúkol v príhovore Dolnému Rakúsku spoluprácu v oblasti elektrotechnického, automobilového priemyslu a energetiky, spomenul aj potenciál kraja v oblasti poľnohospodárstva a turizmu. „Podpis dohôd chápem ako krok k naplneniu vízie regionalizácie Európskej únie. Vytvorili sme takto paralelné schémy ku globálnym tendenciám, ktoré napomôžu odstraňovaniu bariér a využívaniu kapacít oboch susedných regiónov.“

Hajtman Erwin Pröll vo svojom príhovore spomenul, že pre rakúsku stranu má prioritný význam budovanie dopravnej infraštruktúry, najmä mostov cez rieku Moravu. Ocenil aj kultúrne výmeny, ktoré sú podľa jeho slov zárukou toho, že oba národy sa budú naďalej stretávať. Spoločné stretnutia ocenil v príhovore aj predseda BSK Vladimír Bajan, ktorý vyslovil aj myšlienku, že súčasná kríza dnes veľa ľudí rozdeľuje, pričom tieto zmluvy budú naopak ľudí spájať.

Ivan KRAJČOVÍČ

V skratke

■ Výstavba okružnej križovatky na Nitrianskej si vyžiadala presmerovanie autobusových liniek

Po ukončení prekládky inžinierskych sietí sa začína avizovaná výstavba okružnej križovatky ulíc Nitrianska a Tamaškovičova v Trnave. Počas realizácie stavby, ktorej investorom je Slovenská správa ciest, bude približne do konca septembra uzatvorená Tamaškovičova ulica od križovatky s Bulharskou a Nitrianska ulica v smere na Tamaškovičovu.

Pod mostom na Sladovnickej ulici bude doprava usmernená vo vetve Sladovnícka – Nitrianska pre obojsmernú premávku. Uzatvorený bude aj 50-metrový úsek na začiatku Šípovej ulice v smere od Nitrianskej cesty a 20-metrový úsek na začiatku Strednej ulice od Tamaškovičovej.

Autobusové zastávky na Tamaškovičovej ulici budú počas uzávierky posunuté bližšie k okružnej križovatke s Dohnányho ulicou. Zastávky na Bulharskej ulici pri potravinách budú preložené na Tamaškovičovu ulicu. Linky 4, 7, 12 a 13, ktoré by mali prechádzať po Tamaškovičovej ulici smerom na Nitriansku, pôjdu na túto ulicu po obchádzkovej trase cez ulice Bulharská a Priemyselná. Rovnako to bude aj v opačnom smere. Obchádzkovú trasu cez Priemyselnú a Bulharskú ulicu budú musieť použiť aj diaľkové a prímestské autobusové linky.

■ Nevyhnutný výrub stromov kvôli budúcej okružnej križovatke na Nitrianskej

Sedemdesiatosem stromov musí uvoľniť priestor budúcej okružnej križovatke na Nitrianskej ulici. Nevyhnutný výrub sa týka vo väčšine prípadov menej hodnotných stromov, ktoré sa nedozívajú vysokého veku (javor jaseňolistý, topoľ) alebo patria k inváznym drevinám, ktoré sa už v súčasnosti neodporúčajú na výsadbu, ako napríklad pajaseň žliazkatý. Nová okružná križovatka nahradí pôvodnú, ktorá bola pre nevhodný tvar príčinou častých dopravných nehôd. Pôvodná komunikácia v týchto miestach mala vážne nedostatky v šírkovom usporiadaní a odvodnení a vozovka bola značne opotrebovaná.

■ Multifunkčné ihrisko v areáli školy na Mozartovej

Multifunkčné ihrisko s rozmermi 36 x 18 metrov s umelým trávnikom vybudovalo mesto Trnava v rámci humanizácie obytného súboru Prednádražie II v areáli Základnej školy na Mozartovej ulici. Po obvode je oplotené do výšky 3 metre a ohraničené betónovým záhonovým obrubníkom. Služiť môže na rôzne športové hry ako volejbal, nohejbal, tenis, hádzaná, malý futbal, basketbal, ap. Finančné náklady na realizáciu ihriska predstavujú vyše 68 tisíc eur.

■ Pokračujú opravy miestnych komunikácií a výstavba kontajnerových stojísk

Aj napriek negatívnemu dopadu finančnej krízy a zníženiu daňového zaťaženia, ktoré schválila vláda SR, na rozpočty samospráv, mesto Trnava aj v tomto roku pokračuje v rámci svojich rozpočtových možností v rekonštrukcii miestnych komunikácií a výstavbe nových kontajnerových stojísk. V prvom štvrtroku tohto roka bol zrekonštruovaný chodník popri Trnávke na Hospodárskej ulici v hodnote 11 383 eur. Súčasťou rekonštrukcie bola aj stavebná úprava bezbariérových priechodov pre peších s osadením vodiacej a signálnej dlažby pre slabozrakých v hodnote 3 559 eur. V tomto roku chce samospráva vybudovať minimálne dvadsať nových stojísk na kontajnery. Hotové sú už stojiská na uliciach Veterná a A. Kubinu, výstavba bude pokračovať na uliciach Tehelná, V. Clementisa, Šafárikova, Hlboká, Vajanského, Špačinská a Botanická. Suma v rozpočte mesta na tento účel je 92 943 eur.

V jarných mesiacoch sa uskutočňujú aj opravy výtlkov a obnova vodorovného dopravného značenia na miestnych komunikáciách, a tiež stavebná úprava problémového priechodu pre chodcov na križovatke ulíc Študentská a Kalinčiakova. Nasledovať bude čistenie kanalizačných vpustí na území mesta.

■ Dostavba viacúčelovej športovej haly na Rybníkovej ulici

Dostavba viacúčelovej športovej haly na Rybníkovej ulici v Trnave, ktorú mesto dalo do užívania koncom marca, má zvýšiť kapacitu a kvalitu ponúkaných športových služieb v tomto objekte. V časti dvojpodlažnej dostavby je posilňovňa, šatne s príslušenstvom, kancelária a sklad. Vstup do nových priestorov je z vestibulu jestvujúceho objektu športovej haly cez chodbu. Na druhom nadzemnom podlaží je strojovňa vzduchotechniky a kotolňa. Užitočná plocha dostavby je takmer 430 m².

Súčasťou realizácie stavby je aj nová komunikácia s desiatimi parkovacími miestami, ktorá nadväzuje na doterajšiu cestu a parkovisko.

■ Trnavská automobilka uviedla na slovenský trh nový model

Nový osobný automobil Citroën C3 Picasso, ktorý koncom marca uviedla na slovenský trh trnavská automobilka PSA Peugeot Citroën v Trnave, je z historického hadiska druhé vozidlo vyrábané výlučne v Trnave. Jeho ročná produkcia má dosiahnuť počet 110 000. Denne opustí výrobnú linku trnavského Peugeotu 362 hotových áut tohto typu. Výrobca charakterizuje vozidlo ako vhodné do krízy, pretože je ekonomické, má výkonné a úsporné motory a je šetrné k životnému prostrediu. Podľa slov generálneho riaditeľa Citroënu Slovakia Cédrica du Cheného vo všetkých krajinách, kde bol zatiaľ model Citroën C3 Picasso uvedený, prekročil predaj predpokladaný dopyt.

Automobilka v Trnave je technologicky najmodernejšou v skupine PSA Peugeot Citroën, patrí k pilierom slovenskej ekonomiky a je jedným z najväčších exportérov. Zároveň je najväčším zamestnávateľom v trnavskom regióne.

■ Dopravné napojenie automobilky Peugeot Citroën

Začiatkom apríla bolo dané do užívania dopravné napojenie výrobného závodu PSA Peugeot Citroën Trnava – južná komunikácia. Napája sa na existujúcu cestu v obci Modranka, prechádza cez most nad diaľničným privádzačom cesty I/51 a pokračuje ako nová komunikácia v násype južným smerom. Pre budúce napojenie do areálu je vybudovaná okružná križovatka. Nová komunikácia má dĺžku 2 435 m, z jednej strany ju lemuje chodník trojmetrovej šírky pre chodcov a cyklistov. V úrovni vozovky je oddelený od jazdného pruhu oceľovým zvodidlom, zo strany svahu je chodník lemovaný zábradlím.

■ Rekordný Deň narcisov v Trnave

Počas celoslovenskej verejnej zbierky na podporu boja proti rakovine 17. apríla v rámci 13. ročníka Dňa narcisov sa v Trnave vyzbieralo 14 032 eur, čo je najvyššia suma v trnavskej histórii tohto podujatia. Finančné prostriedky by mali byť použité na zakúpenie lineárnych dávkačov alebo polohovateľných postelí pre Fakultnú nemocnicu v Trnave. Kancelária Zdravé mesto a Klub Venuša vyjadruje aj touto cestou vďaka občanom Trnavy, základným a stredným školám, vysokoškolákom, dobrovoľníkom a členom Územného spolku Slovenského červeného kríža a všetkým ostatným, ktorí prispeli k rekordnému výsledku zbierky.

■ Tretia Župná olympiáda stredoškolskej mládeže

Tretia Župná olympiáda stredoškolskej mládeže sa pod záštitou predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša uskutočnila v Trnave a okolí. Od 22. do 25. apríla tu súťažilo viac ako 1 800 mladých športovcov vo futbale, basketbale, volejbale, hádzanej, atletike, šachu, stolnom tenise, silovom päťboji, džude, karate, kolkoch, penaltovom súboji a cyklistike. Na olympiáde sa zúčastnili aj mladí športovci z Chorvátska, Srbska, Maďarska, Rakúska i Českej republiky.

■ Zisťovanie o informačných technológiách v domácnostiach

Štatistické zisťovanie o informačných a komunikačných technológiách v domácnostiach uskutočňuje od 15. apríla do 25. mája Štatistický úrad Slovenskej republiky. Cieľom tohto medzinárodného projektu, ktorý sa realizuje podľa jednotného dotazníka v krajinách Európskej únie, je zistiť mieru vybavenosti domácností informačnými a komunikačnými technológiami a prístupom na internet. V druhej časti dotazníka sú otázky sústredené na skúsenosti jednotlivcov s používaním osobného počítača a internetu.

Vybrané domácnosti navštívi pracovník poverený funkciou opytovateľa, ktorý sa musí preukázať osobitným poverením. Všetky informácie, ktoré domácnosti poskytnú, budú anonymné a použité výlučne na štatistické účely. Za ochranu údajov zodpovedá Štatistický úrad SR.

■ Povodňová prehliadka tokov na území Trnavy

Pri povodňovej prehliadke tokov v povodí dolného Váhu, ktorá sa uskutočnila začiatkom apríla, bolo opäť zistené pravidelne sa opakujúce znečistenie tokov rôznym komunálnym odpadom. V trnavskom regióne sa prehliadka týka rievok Trnávka, Gydra, Parná, Dudvák, Blava a ich prítokov. Prehliadku povodňových úsekov organizuje v rámci prevencie minimálne raz do roka alebo po povodni Slovenský vodohospodársky podnik š.p., Správa povodia dolného Váhu so sídlom v Šali a zúčastňujú sa na nej aj zástupcovia obcí, ktoré majú toky vo svojom katastri. Cieľom prehliadky je najmä kontrola priepustnosti tokov a technického stavu ochranných hrádzí.

■ Aj občania môžu ohlásiť výskyt škodcov a chorôb na verejnej zeleni

Chemické ošetrenie pagaštanov konských proti živočíšnemu škodcovi ploskáčikovi pagaštanovému zabezpečuje aj v tomto roku referát správy zelene Mestského úradu v Trnave. Postrek sa uskutoční v dvoch fázach – prvý raz na začiatku kvitnutia, druhý raz v júni alebo júli v závislosti od vývojového štádia škodcu. Ošetrenie by mal zabezpečiť každý vlastník pozemku, na ktorom sa nachádzajú pagaštany. Podľa slov Zuzany Bodišovej z referátu správy zelene Mestského úradu v Trnave okrem tohto pravidelného postreku sa v priebehu sezóny vykonávajú aj chemické postreky proti rôznym iným chorobám a škodcom, napríklad proti spriadačovi americkému. Z chorôb vyskytujúcich sa na drevinách sa zasahuje najmä proti múčnatke, ktorá postihuje prevažne javory,

katalpy, ruže a rôzne druhy krov. V záujme včasného diagnostikovania a vykonania protipatrení je vítaná aj spolupráca občanov, ktorí výskyt škodcov a chorôb na zeleni oznámia na mestskom úrade.

■ Vyhodnotenie súťaže

O cenu Slovenského učeného tovarišstva

Vyhodnotenie XI. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže s názvom O cenu Slovenského učeného tovarišstva 2008 / 2009 bude 14. a 15. mája v Trnave. Po prijatí na trnavskej radnici sa účastníci podujatia poklonia pri pomníku Antonovi Bernolákovi, prvému kodifikátorovi spisovného jazyka a riaditeľovi Slovenského učeného tovarišstva. Popoludní sa uskutoční v Spolku sv. Vojtecha odovzdanie diplomov a cien s prezentáciou zborníka víťazných prác a hodnotiacim seminárom pod vedením básnika Teodora Križku, poetky Zlaty Matlákovéj a literárneho teoretika Jozef Brunclíka. Hostom podujatia spríjemnia večer herci Divadla Jána Palárika s hrou Všetko o ženách. Na piatok 15. mája je v prípade záujmu účastníkov pripravená „literárna turistika“ v blízkom okolí Trnavy – návšteva pamätnej izby Juraja Fándlyho, hrobu Jána Hollého na Dobrej Vode a spomienka na Pavla Ušáka Olivu v jeho rodných Kátlovciach. Vyhodnotenie tohto ročníka súťaže s menami ocenených autorov zverejníme v budúcom vydaní.

■ V Zelenči

budú mať nový klasický organ

Nový klasický mechanický organ s dvoma manuálmi a 19 registrami bude slávnostne posvätený v kostole v Zelenči 28. júna o pol jedenástej predpoludním. Popoludní o 15. hodine predstaví organ verejnosti jeho staviteľ, organársky majster Michael Walcker z rakúskej firmy Michael Walcker-Mayer Orgelbau. Prvý koncert na novom organe v ten istý deň o 16. hodine bude zároveň otváracím koncertom prvého ročníka Medzinárodného organového festivalu Trnavského samosprávneho kraja Laudatio organi, ktorý sa uskutoční pod

záštitou predsedu TTSK Tibora Mikuša. Prvým hudobníkom, ktorý rozozvučí tóny nového organa, bude renomovaný koncertný organista Trnavčan Stanislav Šurin.

■ Moja Trnava po prvý raz v západnom krídle radnice

Slávnostná vernisáž výstavy výtvarnej súťaže detí z materských a základných škôl, a študentov stredných škôl a gymnázií sa uskutoční 28. apríla o 14. hodine. Po prvý raz bude inštalovaná v atraktívnom priestore podkrovia západného krídla trnavskej radnice a jej návšteva bude spojená s prehliadkou interiéru tejto unikátnej stredovekej budovy. Do súťaže prišlo v tomto dvanástom ročníku dovedna 548 prác, ktoré vypovedajú o nielen o záujme a talente súťažiacich, ale aj o dobrej úrovni práce ich pedagógov. Odborná porota vybrala tie najlepšie vo všetkých vekových kategóriách a ocenila bez určenia poradia.

Časový harmonogram prehliadok výstavy nájdete na 3. strane obálky tohto vydania.

■ Záhadný podmorský svet

bol názov výtvarnej súťaže, ktorú vyhlásila Kalokagatia – Centrum voľného času v Trnave. Do súťaže prišlo rekordných 826 prác a zúčastnili sa jej všetky vekové kategórie od materských cez základné, umelecké a stredné školy. Ako nás informovala výtvarníčka Kalokagatie – CVČ Eva Venhartová, súťaž mala veľmi vysokú úroveň a pre odbornú porotu bol problém vybrať niekoľko najlepších prác a oceniť ich. Suverénne lepší boli stredoškólači, ale aj v iných kategóriách uplatnili súťažiaci fantáziu a použitie rôznych techník. Najlepšie práce boli vystavené v Kalokagatii.

■ Bezdrôtový internet

v knižnici Juraja Fándlyho

Návštevníci knižnice majú už niekoľko týždňov k dispozícii bezdrôtovú sieť – wi-fi, prostredníctvom ktorej sa môžu vlastnými zariadeniami pripájať na vybrané služby

internetu. Cieľom je poskytnúť čitateľom knižnice pripojenie na internet potrebné na samostatné získavanie informácií a štúdium. Táto bezplatná služba je k dispozícii v čítárni knižnice, používateľ musí byť jej registrovaným čitateľom. Počas doby použitia služby sa stáva osobný počítač používateľa súčasťou počítačovej siete knižnice, a preto je nutné dodržiavať pravidlá využívania verejného internetu. Pri použití wi-fi sa vyžaduje autentifikácia používateľa menom a heslom, ktorú čitateľ získava od pracovníkov v oddelení.

■ Nová výtvarná súťaž na podporu environmentálneho povedomia

Zem je len jedna – tak znel názov výtvarnej súťaže, ktorú pri príležitosti Dňa zeme vyhlásilo Mesto Trnava v spolupráci s Kalokagatiou – Centrom voľného času v Trnave pre žiakov 8. a 9. ročníka základných škôl a osemročných gymnázií. Každú školu zastupovalo jedno súťažné družstvo zložené z dvoch členov. Súťažiaci mali k dispozícii polystyrénový panel formátu 1x1m, na ktorý maľovali temperovými farbami. Témou bola flóra a fauna našej planéty. V súťaži sa najlepšie darilo žiačkam zo Základnej školy na Spartakovskej ulici Z. Martinusovej a S. Dobšovičovej. Na druhom mieste skončili B. Demovičová a A. Honzová z Gymnázia J. Hollého v Trnave, bronzovú priečku obsadili žiačky zo Základnej školy Bottu V. Chovanová a D. Krajčovičová. Porota ocenila veľmi dobrú úroveň prác, ktoré boli na súťaži prezentované.

■ Deň otvorených dverí a Noc v múzeu

Pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí pripravuje Západoslovenské múzeum opäť zaujímavé podujatia – v sobotu 16. mája atraktívnu Noc v múzeu, v nedeľu 17. mája Deň otvorených dverí s bezplatným vstupom do všetkých budov múzea od 11. do 17. hodiny. Pre návštevníkov sobotňajšej Noci v múzeu bude pripravená o 20. hodine vernisáž výstavy

Doba smaltová a o 21.30 koncert zoskupenia Musica storica, ktoré sa predstaví s hudbou 16. – 18. storočia.

Výstava Doba smaltová má za cieľ prezentovať smaltovú produkciu na Slovensku v jej známej i menej známej podobe, a to v časovom rozmedzí od 2. polovice 19. do 2. polovice 20. storočia. Návštevníci si budú môcť pozrieť reprezentačné časti kávových a čajových súprav a rôzne spomienkové predmety, kuchynský inventár – dózy, soľničky, koreničky, podnosy, prerezávané misy, vdolkovnice, hrnce, cedidlá, rajnice a pod., ako i predmety spojené s osobnou hygienou – umývadlá, nádobky na mydlo, džbány na vodu a dózy na zubné kefky. Výstava je pripravená zo zbierok Západoslovenského múzea v Trnave, Horehronského múzea v Brezne, Novohradského múzea a galérie v Lučenci, Hradného múzea vo Fiľakove a Múzea kultúry karpatských Nemcov v Bratislave.

■ Deň slnečnic

– krok so sklerózou multiplex

Siedmy ročník charitatívneho podujatia zameraného na dialóg chorých so zdravými pod názvom Krok so sklerózou multiplex (SM) sa uskutoční v stredu 13. mája o 15.00 hodine pred radnicou na Hlavnej ulici v Trnave. Združenie ľudí trpiacich touto nevyliciteľnou chorobou ponúkne v spolupráci s Mestom Trnava zaujímavý kultúrny program spojený s príhovormi hostí a pacientov. Študenti Strednej zdravotnej školy budú rozdávať informačné materiály o tejto chorobe a slnečnice, ktoré sú symbolom všetkých ľudí so SM na Slovensku. Krok s SM organizujú aj v ďalších viac ako 20-tich mestách našej republiky.

Cieľom stretnutia je zviditeľnenie problémov pacientov a zároveň uskutočnenie verejnej zbierky. Získané finančné prostriedky budú použité na rekondičné pobyty pre pacientov s diagnózou SM.

-redakcia-

Vymenovanie nového trnavského arcibiskupa

Pápež Benedikt XVI. prijal v sobotu 18. apríla zrieknutie sa úradu trnavského arcibiskupa Mons. Jána Sokola z dôvodu dosiahnutia veku 75 rokov, v súlade s Kán. 401 Kódexu kánonického práva. Za nového trnavského arcibiskupa vymenoval otca Róberta Bezáka, CSSR, doterajšieho správcu farnosti Radvaň v Banskobystrickej diecéze.

Páter Róbert Bezák sa narodil v Handlovej 1. marca 1960. Po základnej škole pokračoval v štúdiách na gymnáziu v Prievidzi, kde zmaturoval v roku 1979. Následne študoval na teologickej fakulte v Bratislave a počas štúdií prijal rehoľnú formáciu v Kongregácii najsvätejšieho Vykupiteľa – Redemptoristov, kde v roku 1983 zložil aj celoživotné rehoľné sľuby. Za kňaza bol vysvätený 14. júna 1984 v Banskej Bystrici biskupom Mons. Jozefom Ferancom. Odytedy pôsobil na viacerých postoch, napríklad ako pedagóg na teologickom inštitúte v Badíne a na Aloisiane, teologickej fakulte Trnavskej univerzity, bol farským administrátorom mariánskeho pútnického miesta, baziliky minor na Starých Horách a vikárom viceprovinciála rímskokatolíckej viceprovincie Redemptoristov v Bratislave.

zdroj: KBS

Deň detí opäť v znamení dobrovoľníctva

Už po šiesty krát sa v Trnave na Trojičnom námestí uskutoční pri príležitosti Dňa detí 1. júna od 9. hodiny podujatie Dobrovoľníci deťom. Na jeho príprave sa podieľajú Mesto Trnava, Mestská rada mládeže, Rada mládeže Trnavského kraja, Mestská televízia Trnava, Kalokagatia – Centrum voľného času a neziskové organizácie pracujúce s deťmi a mládežou Domka, eRko, Laura, Úsmev ako dar, Diamant, Slovenský skauting, Hrubáci, Tulipánci, Pionier, Hokejový klub Trnava, Butterfly, Candy cheerleaders, a ďalší. Každé zo združení bude prezentovať prostredníctvom pripravených hier, súťaží a propagačných materiálov svoje celoročné aktivity. Zároveň poinformujú o pripravovaných táboroch a výletoch pre deti, ktoré budú organizovať počas letných prázdnin.

Deti a mládež budú môcť zakúsiť kamarátsku atmosféru prijatia, zahrať sa rôzne hry a súťaže. Budú mať jedinečnú príležitosť prihlásiť sa do jednotlivých združení – či už ako členovia, účastníci programov, výletov a iných aktivít, ale aj ako dobrovoľníci. Čaká na ne množstvo aktivít, ako napríklad možnosť zahrať si kalčeto (stolný futbal), stolný tenis, flórbal, upliesť si náramok priateľstva, zahrať minigolf, otestovať svoje zálesácke schopnosti, zahrať si v hudobnom stánku a mnohé iné.

Nebudú chýbať ani atrakcie ako napríklad najväčší nafukovací hrad na Slovensku, jazda na koči s koňom, výroba keramiky, historický šerm a podobné lukratívne prekvapenia. Starších žiakov určite zaujme i nová atrakcia – nafukovací futbal. Podujatie bude sprevádzané kultúrnym programom, v ktorom budú prezentovať mladé talenty svoje schopnosti v rôznych tanečných žánroch, speve či dramatickom umení.

Cieľom podujatia Dobrovoľníci deťom je zviditeľnenie dobrovoľníckej práce mladých ľudí a podnietenie záujmu širokej verejnosti – najmä detí a ich rodičov – o aktívne prežívanie voľného času s využitím ponúk, ktoré sa pre nich otvárajú prostredníctvom detských a mládežníckych združení v Trnave a okolí.

K. HARŠÁNYIOVÁ

Belluš – slovenský vedec svetového formátu

V prvú marcovú nedeľu sa v reprezentačnej sále Mariana uskutočnil slávnostný ceremoniál udeľovania ocenení osobnostiam, ktoré boli alebo sú pre nás niečím výnimočné. Medzi nimi prevzal Cenu mesta Trnavy za rok 2008 aj Drs. h. c. prof. Ing. Dr. Daniel Belluš (*na fotografii s manželkou Miriam*) – trnavský rodák, ktorý viac ako polovicu svojho života strávil vo Švajčiarsku a vo svete. Jeho meno má veľkú váhu v zainteresovaných svetových vedeckých kruhoch, obzvlášť medzi chemik-

mi. A hoci má vo svojej rodinnej vitríne v Bazileji tých pôct neúrekom, predsa sa mu pri preberaní Ceny mesta Trnava zaleskli oči. Pri tejto príležitosti mohli odznieť iba fragmenty z jeho životného profilu, počas stretnutia na trnavskej radnici sme sa však dozvedeli viac. Časť z nášho dialógu s týmto vzdelaným, inteligentným a vtipným človekom, čerstvým sedemdesiatnikom (narodil sa 8. marca 1938), prinášame aj čitateľom Noviniek z radnice.

Pán profesor, vo všetkých vašich svetových i slovenských prezentáciách ste sa úprimne hlásili k Trnave. Takže je namieste konštatovanie, že ste náš „trnavský svetový reprezentant“...

Pravdaže, veď mojim rodiskom je Trnava, tu som dostal základy do života. Otec bol známy trnavský lekár Daniel Belluš. Strýko Emil Belluš patril medzi špičku slovenských architektov a významné stavby projektoval aj v Trnave. Strýko Samuel Belluš sa venoval publicistike. Moja mamička Augustina Bellušová, rodená Baxová, nám i mojej sestre Vierke vytvorila krásne rodinné prostredie a dala nám aj základy „trnačiny“. Do základnej školy som chodil „Pod Rádiom“ a „Pod vežou“, moje stredoškolské vzdelanie sa spája s honosnou budovou Gymnázia Jána Hollého, kde som maturoval v roku 1955. Už počas štúdia som mal všestrannejšie športové záujmy, medzi ktoré patrili hlavne skok do výšky, basketbal, hádzaná a šach. Pod vedením prof. Ferka Gaža získala naša generácia nesmierny náskok vo fyzickej príprave a tak som v gymnaziálnom i trnavskom drese odohral (1953 – 56) veľa pamätných zápasov najmä v hádzanej. Tu mal každý hráč svoju prezývku a mňa publikum i spoluhráči oslovovali „Muco“.

Neuvažovali ste vtedy aj o športovej kariére?

Zodpovedný prístup k štúdiu na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT v Bratislave (1955 – 1960), ktoré ma bavilo, sa ťažko dal zosúladiť so stúpajúcimi časovými nárokmi na tréningy. Po získaní diplomu inžiniera nastúpil som v roku 1960 do Výskumného ústavu pre petrochémiu v Novákoch, ale už o rok sa mi akoby zázrakom podarilo získať miesto asistenta v Ústave polymérov na Slovenskej akadémii vied v Bratislave u Ing. M. Lazára, CSc.

Kedy ste dosiahli prvé pracovné úspechy a ocenenia?

Moje pracovné podmienky v tíme schopných priateľov sa rýchle premietli do pozitívnych výsledkov a patentov v oblasti fotochémie polymérov. V roku 1967 som získal Cenu Slovenskej akadémie vied za výskum modifikácie polypropylénu, čo bol snáď signál – všimlo si ma i zahraničie a získal som ponuku na postgraduálne štúdium na ETH (Švajčiarsky federálny technologický inštitút) v Zürichu. Bol to pre mňa mimoriadny rok, pretože zároveň sme so šarmantnou chemičkou Miriam Novákovou zo Skalice pretavili náš vzťah do manželského zväzku, ktorý nám šťastlivo vydržal až dodnes. Máme dve dcéry Jelku (Trnava, 1968) a Zuzku (Bazilej, 1975), ktoré po absolvovaní prestížneho štúdia na ekonomickej univerzite v St. Gallene žijú a pôsobia úspešne vo Švajčiarsku.

Váš život je však osudom rozdelený akoby do dvoch častí. V tej prvej je Trnava, Bratislava..., Slovensko, tá druhá, v ktorej dominujú vedecké objavy, mimoriadna pedagogická činnosť a najmä moderný manažment, je spojená so Švajčiarskom..., so svetom. Ako vnímate s časovým odstupom svoje rozhodnutie ostať v zahraničí?

Priznám sa, ak môžem hodnotiť tieto prelomové roky, že rozhodnutie zostať v roku 1968 vo Švajčiarsku bolo svetlým okamihom môjho života. Neviem si totiž predstaviť život v totalitnom systéme, keď moja čestne pracujúca rodina bola hodnotená ako „nežiaduci buržoázny element“.

Ako sa odvíjala vaša vedecká dráha vo Švajčiarsku?

Od roku 1969 do roku 1985 je moja vedecká dráha spojená s výskumnými pracoviskami firmy Ciba-Geigy v Bazileji. Prvých päť – šesť rokov som pracoval výlučne v laboratóriu ako „normálny“ chemik. Šťastie sa na mňa usmievalo, všetko sa darilo. Okrem iného sa mi podarilo experimentálne dokázať jednu teóriu nositeľa Nobelovej ceny, slávneho Roberta Woodwarda. Značný ohlas vo vedeckých kruhoch si všimla aj „vrchnosť“ vo firme. Nasledoval môj rýchly postup nahor, zvýšenie počtu spolupracovníkov a s nimi niekoľko úspešných zavedení našich výskumných výsledkov do výroby a praxe. V roku 1981 som bol vymenovaný za riaditeľa všetkých Central Research Laboratories Ciba-Geigy v Bazileji, v Manchestri (UK) a v Osake (Japonsko). Novou výzvou pre mňa boli roky 1985 – 1991. Viedol som celosvetový výskum a vývoj agrochemickej divízie s ročným predajom vyše 5 miliárd dolárov. Bol som zodpovedný za vyše 1 600 spolupracovníkov na štyroch kontinentoch. Uviedli sme na trh sedem nových, starostlivo preskúšaných prípravkov na ochranu rastlín. Na nezabudnuteľných služobných cestách som spoznával skvelých ľudí, exotické jedlá a miesta, na ktoré turisti nezablúdia.

V období, keď sme tu po Novembri prežívali prvé porevolučné nádeje a sklamania, množstvo vašich pracovných povinností v zahraničí sa ešte znásobilo...

Je to tak, v roku 1991 som bol povýšený na riaditeľa globálneho Corporate Research Ciba-Geigy a člena rozšíreného vedenia firmy s vyše 110 tisícmi zamestnancov na celom svete. To mi prinieslo nielen vedecké, ale aj „diplomatické“ kontakty na najvyššie priečky iných firiem, inštitúcií a spoločností. Bolo to zaujímavé obdobie. Najviac si však cením, že sa mi podarilo vytvoriť v mojich výskumných centrách výbornú, konštruktívnu a súčasne náročnú pracovnú atmosféru podľa princípu „The best never rest“, ktorá sa stala magnetom pre najlepších mladých vedcov, a preto aj predmetom určitej závidy konkurenčných firiem. Bol som medzi nimi v laboratóriách, kedy sa len dalo. Mnohí z nich robia teraz veľké kariéry. Ich často prejavovaná vďačnosť ma vždy hreje pri srdci.

Začiatkom roku 1997, po tridsiatich siedmich rokoch v chémii a po začlenení Ciba-Geigy do novej firmy Novartis ste už vymenili chémiu za záhradku a golf?

Nie celkom! Založil som hneď v roku 1997 poradenskú firmu BSI (Bellus Science & Innovation; International consulting) so širokým spektrom profesionálnych ponúk a činností. Z tých dlhodobejších akcií spomeniem napríklad spolu vydávanie najmodernejšieho súboru kníh (48 dielov) o Science of Synthesis; ďalej môj mandát na trojročné operatívne vedenie celosvetového výskumu v novo vzniknutej firme Ciba Specialty Chemicals' v Bazileji; potom členstvá v správnych radách, napr. teraz vo firme Millipore v Bostone, USA; a tiež pravidelné usporadúvanie odborných tzv. Novartis Lectures v Bratislave, Prahe a Budapešti.

Pokúste sa v kocke zhrnúť svoje putovanie po svete ako pedagóg a vyslanec vedy. Spočítali ste vôbec, na koľkých univerzitách a v akých spoločenstvách ste prednášali?

Priznám sa, že mojou milovanou doménou bola a je aj pedagogická činnosť. Začínal som ako externý profesor na Univerzite vo Fribourgu (1981 – 1999). Postupne začali prichádzať ponuky na hostovanie a prednášanie na popredných univerzitách. Pokým to moja hlavná práca časovo dovolila, prednášal som ako visiting profesor vybrané kapitoly z bioorganickej chémie na univerzitách v Amsterdame, Mülheime, Pittsburgu, Montreale, Zürichu, Nagoje, Osake a Tokiju. Popri tom som odprednášal vyše stosedemdesiat prednášok na rôznych vedeckých konferenciách, sympóziách či kolokviách. Teším sa, že praktické zameranie mojich prednášok bolo evidentne cenené aj na elitných univerzitách. Pre ilustráciu uvediem Oxford, Göttingen, Salt Lake City, Yale, Harvard, Caltec v Pasadene, UCLA v Berkeley a Irvine, Londýn, Amsterdam, Jeruzalem, Berlín, Paríž, Šanghaj a Prahu, ale aj tradičné zjazdy chemikov v Smoleniciach, a viackrát prednášky v Bratislave a Košiciach...

Aby bola základná mozaika aktivít tejto osobnosti úplná, je potrebné uviesť, že Daniel Belluš je držiteľom čestných doktorátov z troch univerzít a dostalo sa mu viacerých uznaní v podobe zlatých a pamätných medailí od univerzít, vedeckých spoločností a miest (napr. Bazilej v roku 1982). Jeho meno je uvedené vo významných encyklopédiách svetovej vedy. Má za sebou viac ako deväťdesiat odborných publikácií a registrovaných štyridsaťosem patentov. Svetové uznanie získal jeho objav z oblasti organickej chémie, ktorá ako unikátna a všestranne užitočná reakcia od roku 1978 nesie názov Bellušov – Claisenov prešmyk.

Popri tom zastáva členstvo v redakčných radách viacerých chemických časopisov a je členom chemických spoločností vo Švajčiarsku, USA, Anglicku, Japonsku a, samozrejme, na Slovensku. (Slovak chemical Society). Zastáva dôležité postavenie v medzinárodnej americkej organizácii AAAS – Asociácia pre pokrok vo vede. A ešte na záver – je vari jediným žijúcim chemikom, ktorého dali spodobniť ešte za života na medailu, ktorú za zásluhy vo vede začala od roku 2007 udeľovať Slovenská chemická spoločnosť. Pre zaujímavosť – autorom tejto medaily je nedávno zosnulý sochár a medailér William Schiffer.

A čo robí tento mimoriadny človek vo voľnom čase? Nuž, teší sa z vnúcat, cestuje po svete a náruživý hrá golf. A keď mu poviete slovo Trnava, mierne sa pousmeje a je rád, že ho rodné mesto poctilo udelením Ceny mesta za rok 2008.

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

máj 2009

2. 5. 1954 – V Trnave umrel hudobný skladateľ a hudobník Alexander GALBAVÝ, autor populárnych tanečných piesní (55. výročie).

4. 5. 1919 – V Ivánke pri Dunaji tragicky zahynul politik, diplomat, astronóm a generál Milan Rastislav ŠTEFÁNIK, rodák z Košarísk, ktorého pamiatku v Trnave pripomína ulica a pomník od sochára Jána Koniarka (90. výročie).

5. 5. 1919 – Výnosom Ministerstva školstva a národnej osvety sa vytvorilo Česko-slovenské reálne gymnázium Jána Hollého v Trnave (90. výročie).

6. 5. 1759 – V Trnave umrel historik a pedagóg Ján KAZI, profesor Trnavskej univerzity, dekan jej filozofickej fakulty, kancelár a viacnásobný rektor (250. výročie).

10. 5. 1929 – V Bratislave sa narodil akademický maliar a grafik Karol HUČKO, ktorý dlhé roky pôsobil v Trnave (80. výročie).

11. 5. 1869 – V Záhrebe umrel kardinál Juraj HAULÍK, trnavský rodák, politik a organizátor kultúrneho života v Chorvátsku, ktorého pamiatku v Trnave pripomína ulica a pamätná tabuľa na jeho rodnom dome (140. výročie).

11. 5. 1919 – V Mikšovej sa narodil historik, redaktor a vydavateľ Felix LITVA, spoluzakladateľ Svetového kongresu Slovákov, provinciál Spoločnosti slovenských jezuitov v Kanade a profesor pápežskej univerzity Georgiana v Ríme, ktorý po návrate z emigrácie pôsobil ako prorektor Trnavskej univerzity v Trnave, kde aj umrel. Roku 1997 mu bola udelená Cena Mesta Trnava (90. výročie).

13. 5. 1859 – V Pešti umrel nemecký maliar – portrétista a litograf Fridrich Johann Gottlieb LIEDER, ktorý pôsobil aj v Trnave a je autorom portrétu Jána Hollého (150. výročie).

15. 5. 1559 – Do Trnavy prišli na pozvanie Mikuláša Oláha prví jezuitskí pedagógovia (450. výročie).

15. 5. 1924 – V Trnave sa narodil umelecký fotograf a pedagóg EMIL BARČ, priekopník farebnej fotografie na Slovensku, ktorý pôsobil na PdFUK (85. výročie).

15. 5. 1944 – V Trnave sa narodil predseda spevokolu Bradlan a publicista Štefan RAMPÁK (65. výročie).

16. 5. 1719 – V Trnave sa narodil fyzik a pedagóg Ján PURGINA, profesor Trnavskej univerzity, autor veršovanej latinskej práce o elektrine (290. výročie).

19. 5. 1949 – V Moskve umrel spisovateľ a publicista Peter JILEMNICKÝ, ktorý pôsobil v Trnave ako učiteľ (60. výročie).

23. 5. 1929 – V Trnave sa narodil spisovateľ a publicista Ladislav SZALAY (80. narodeniny).

25. 5. 1939 – V Trnave sa narodil pedagóg, dirigent, organista a hudobný publicista Ján SCHULTZ, profesor trnavského gymnázia, organizátor hudobného života v Trnave, zakladateľ a dlhoročný dirigent gymnaziálneho speváckeho zboru Cantica nova, člen a moderátor Speváckeho zboru slovenských učiteľov (70. narodeniny).

27. 5. 1649 – V Trnave umrel spolupracovník Petra Pázmaňa pri zakladaní Trnavskej univerzity a jej prvý rektor Juraj DOBRONOKI (360. výročie).

28. 5. 1934 – V Trnave sa narodil v USA pôsobiaci technik a odborný publicista Štefan KORČEK, nositeľ Čestného občianstva mesta Trnava (75. narodeniny).

29. 5. 1629 – V Trnave na mieste bývalého dominikánskeho kostola položili základný kameň pre výstavbu Univerziténeho kostola, dnešnej Katedrály sv. Jána Krstiteľa (380. výročie).

31. 5. 1849 – Cez Trnavu prechádzalo ruské vojsko, ktoré šlo na pomoc cisárovi Františkovi Jozefovi I. v boji proti maďarským revolucionárom (160. výročie).

P.R.

Oltár z Hollého duba

Na Dobrej Vode 14. apríla 1849 zomrel Ján Hollý. Pochovali ho „na dobrovodskom cintoríne pred kamenným krížom bez akejkol'vek svetskej okázalosti v truhle, zhotovenej tunajšími tesármi“ – ako poručil v testamente.

„Išiel Ján Hollý, človek zvláštne veľkých detinských očí a tvári jemnučkej pleti, na lícach zružovelej, do Mlíča a krištálový srieň vrždál mu pod mäkkým, pomalým krokom... Pozrel hore na nebo, rozkrídlené do nekonečna nad vežou madunickou, zosňal čiapku z vlasov pobelavých, zvtýajúcich sa do jemných kotúčikov nad čelom ako vlasy anjelikov... I zahútal sa dobrý Ján Hollý najprv o Svätoplukovi, potom o apoštoloch slovenského slova Crhovi a Strachotovi (Cyrilovi a Metodovi), ako našiel ich mená v starom passionali českom. Zdalo sa mu, že to boli udalosti veľké, veľmi veľké... Kráčal chodníkom k starému dubu svojmu a najdúť ho, dlho stál pri ňom opretý plec om jeho mohutný peň...“ – Tieto slová napísal o veľkom slovenskom básnikovi Jánovi Hollom (1785 – 1849) spisovateľ, básnik, prekladateľ, literárny historik, vedec, redaktor a vedúca osobnosť medzivojnovej slovenskej literatúry Štefan Krčméry (1852 – 1955), ktorý v Slovenských pohľadoch (10,1923) podal správu o odhalení jeho pomníka v Maduniciach.

Najväčší bernolákovský básnik v tomto malebnom kúte Považia požehnané pôsobil v rokoch 1814 – 1843. A tak dôležitá etapa života i tvorby tohto barda slovenskej poézie je zrastená s madunickým prostredím. Našiel tu tiché a milé prostredie, v ktorom jeho poetická duša tvorila veľkolepé diela i drobné básne na oslavu človeka, jeho minulosti i prítomnosti, nerozlučne spojenej s osudom národa. Ako zdôrazňuje literárny vedec Jozef Felix, Hollý sa „doslovne zaľúbil“ do Maduníc. Úmerne tomu aj madunický tvori-vý rozlet umelca bol obrovský, tu vytvoril svoje vrcholné diela (veľké epy Svatopluk, Cirillo-Metodiada a Sláv, ale i preklady z gréckych a rímskych básnikov, rozkošatené selanky či významné žalospevy a ódy). Najradšej tvoril v prírode, v dubovom lesíku poblíž fary, ktorý Maduničania odjakživa nazývali Mlíč. Aj preto si zaujímavé osudy jeho obľúbeného duba zaslúžia našu pozornosť.

Živo sa oň zaujímal aj Michal Bubnič, neskorší rožňavský biskup, ktorý bol v Maduniciach farárom v dvadsiatych rokoch minulého storočia. Od dedka Hargaša sa dozvedel toto: „Vietor ho zrazil, no nikto sa neopovážal do neho zaťať. Ležal tam pár rokov. Vtedy tu bol farárom František Rigell. Požiadal patróna, aby ten dub daroval pre kostol, čo sa i stalo. Chcel totiž postaviť pamiatku Hollému tak, že z tohto duba dá vyhotoviť oltár. Už ležal tento dub porazený na fare, keď farár náhle ochorel a po krátkej nemoci umrel. Prišiel druhý farár Jozef Chmela, ktorý dub rozdal, a tak namiesto oltára si ľudia porobili posteľ, stoly či skrine...“

Ludovít Némethy vo svojom diele Series parochiarum et parochorum Archi-Dioecesis Strigoniensis (Ostrihom, 1894) uvádza, že František Rigell sa narodil 3. decembra 1839 v Hlohovci. Od 22. augusta 1872 bol farárom v Maduniciach, kde zomrel 29. októbra 1889. Podľa uvedeného výroku starčeka Hargaša si vysoko vážil svojho niekdajšieho predchodcu farára Jána Hollého – „madunického vešťa“ – a chcel si uctiť jeho pamiatku. Choroba a smrť mu však nedovolili postaviť v madunickom farskom kostole cyrilometodský oltár z Hollého duba.

Michal Bubnič, rodák z Pajštúna, sa stal madunickým farárom v roku 1907. Od starčeka Hargaša dostal nielen informácie o osudoch pamätného Hollého duba, ale aj

dve krátke a tlsté dosky z neho, z ktorých dal potom vyhotoviť dva svietniky do madunického kostola.

V roku 1923 sa stal madunickým farárom Dr. Jozef Szombat, rodák zo Šalgova, ktorý začal písať Kroniku farnosti Madunice. Veľký priestor v nej venoval aj Bubničovmu úsiliu postaviť pred madunickým kostolom monumentálnu sochu básnika. Oživil aj myšlienku cyrilometodského oltára vyhotoveného z Hollého duba. Podarilo sa mu zohnať od Jozefa Vanču a Jozefa Kvintu časti dubového nábytku. Z duba sa ušlo i dedovi Kabátovi, ktorý, keďže býval vedľa fary, ministroval a veľmi často na faru chodieval. Tento si drevo nechal, dobre ho uskladnil, a preto sa zachovalo v dobrom stave a poslúžilo tiež na bočný Oltár sv. Cyrila a Metoda v madunickom kostole.

Ten dal potom vyhotoviť Michal Bubnič. Stolársky majster Jozef Seilnacht z Hlohovca použil spomínané drevo z pamätného Hollého duba. Obraz svätých vierozvestcov naň daroval trnavský Spolok sv. Vojtecha.

Tiež pričinením Michala Bubniča sochu velebného madunického pevca z horického pieskovca v nadživotnej veľkosti, dielo pražského akademického sochára Č. Vosmíka, slávnostne odhalili pred kostolom v Maduniciach 14. októbra 1923.

Pri tohtoročnom 160. výročí úmrtia geniálneho literáta si spomíname nielen na jeho obdivuhodné dielo, ale aj na úsilie básnikových madunických nástupcov – farárov, ktorí si uctili jeho nehnýcu pamiatku.

Robert VAVRO

Archívne dokumenty a fotografie z histórie Trnavy

Rozlúčkový zápas s vynikajúcim brankárom Imrichom Stachom

Do našej redakcie sa podarilo získať ďalšiu pozoruhodnú fotografiu, ktorá nás inšpirovala na jej zverejnenie. Uvítali by sme, keby niektorí naši čitatelia, ktorí sa pamätajú na túto významnú športovú udalosť, doplnili svoj postreh, spomienku či spresnenie údajov. Vaše poznatky a nové údaje môžu byť podnetom na ďalší diel tohto seriálu.

Pamätná fotografia predstavuje legendárnu zostavu „Capanovho mužstva“ z benefičného zápasu, ktorý sa uskutočnil v Trnave 5. novembra 1968. Stretlo sa v ňom mužstvo Imricha Stacha v priateľskom zápase proti viedenskej Admire – Energie, ktorý sa skončil remízou 0:0. Mužstvo viedol legendárny tréner Anton Malatinský a všetci hráči mali na sebe dres s názvom CAPAN.

Stojaci zľava:
Adamec, Tibenský,
Majerník, Štibrányi,
Šturdík, Moravčík, Kuna
(v pozadí), Koiš,
J. Zlocha, Jarábek,
Buberník, Popluhár,
Schroif

Kľačiaci:
Švec, Kabát, Jakubčík,
Pavlovič, Stacho, Scherer,
Kačáni, Novák, Pluskal

Aktéri tohto zápasu ešte i dnes predstavujú športovú reminiscenciu na slávnú éru česko-slovenského futbalu. Sú to skutočné futbalové osobnosti svojej doby, či už ide o reprezentáciu, alebo majstrovský dres Spartaku Trnava a jeho nedostihnuteľnej epochy.

Športoví pamätníci si zaiste spomenú na tento historický okamih, kedy mali možnosť na vlastné oči vidieť skutočné „futbalové hviezdy“. Reprezentant Imrich Stacho, zaslúžilý majster športu, sa po nečakanom úraze v benefičnom zápase Laca Pavloviča v Prešove vážne zranil a preto musel ukončiť svoju mimoriadne úspešnú brankársku kariéru. Bolo správne rozhodnutie, že vedenie trnavského futbalu usporiadalo pre túto brankársku legendu rozlúčkový zápas. Večerná spoločná recepcia iba zvýraznila úprimný obdiv a uznanie. Imrich Stacho dostal od svojich spoluhráčov nielen slová uznania a obdivu, ale aj veľa spomienkových darčiekov. Súčasné vedenie mesta Trnavy po zásluže udelilo Imrichovi Stachovi Cenu mesta Trnavy, ktorý ešte stihol – hoci ťažko chorý so slzami v očiach – osobne prevziať.

Peter HORVÁTH, fotografiu zapožičala Edita Laiferová

Rozlúčili sme sa s kňazom Jozefom Heribanom

Vo veku osemdesiattri rokov zomrel v Ríme 16. apríla kňaz, biblista, univerzitný profesor a misionár Jozef Heriban. Pochovaný bol 23. apríla v rodných Šelpiciach.

Jozef Heriban sa narodil 7. mája 1925. Po absolvovaní biskupského gymnázia v Trnave vstúpil do saleziánskeho noviciátu v Hronskom Svätom Beňadiku a zložil prvé rehoľné sľuby. Pokračoval v štúdiách v Saleziánskom pedagogickom študentáte v Trnave, kde vykonal povinnú pedagogickú prax ako profesor cudzích jazykov. Po barskej noci v roku 1950 (13. – 14. apríla, kedy komunistický režim zlikvidoval všetky mužské rehoľné spoločnosti) s rizikom 1.

septembra tajne prekročil hranice Československa a dostal sa do Turína, kde pokračoval v štúdiách a zložil doživotné rehoľné sľuby. V rokoch 1951 – 1955 študoval teológiu na Pápežskej saleziánskej univerzite v Turíne a dosiahol licenciát z teológie. Sviatosť kňazstva prijal v Turíne 1. júla 1955.

Po obhájení dizertačnej práce na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme dosiahol licenciát z biblických vied. Po ukončení štúdií pôsobil dve desaťročia v Japonsku ako profesor biblických vied, kaplán a špirituál v Tokiu, neskôr ako riaditeľ gymnázia v Osake. V roku 1976 sa vrátil do Talianska. Na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme sa venoval vedeckému štúdiu špecifických tém apoštolských listov Nového zákona. V r. 1980 obhájil doktorandskú dizertáciu z biblickej teológie a stal sa riadnym profesorom novozákonnej exegézy, biblickej teológie a biblickej gréčtiny. S didaktickou činnosťou sa v odbore biblických vied venoval vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti. V Japonsku i v Taliansku publikoval viaceré vysokoškolské skriptá. Ako profesor Pápežskej saleziánskej univerzity Jozef Heriban súčasne pripravoval najpotrebnejšie knihy z odboru biblických vied pre Slovensko.

Medzi najvýznamnejšie diela profesora Heribana patria:

Bibliografická príručka pre štúdium Svätého písma (Rím 1986) – detailný prehľad 406 najlepších biblických diel. Vyšli v hlavných svetových jazykoch v druhej polovici 20. stor.

Úvodné poznámky ku spisom Nového zákona (Rím 1989) – príručka pre štúdium Nového zákona

Príručný lexikón biblických vied (Rím, 1992) – encyklopédia biblických vied, po prvý raz sústavné utvorenie najdôležitejších slovenských termínov v oblasti biblických vied
Sväté písmo Starého i Nového zákona (Rím 1995) – pripravil všetky biblické úvody (po prvý raz vydali Slováci celú bibliu v jednom zväzku)

Úvody do Starého i Nového zákona s výberovou a tematicky zoradenou bibliografiou (Trnava – Rím 1997)

Z ďalších diel treba spomenúť meditácie, štúdie, duchovné cvičenia pre kňazov a štúdie a články v slovenských časopisoch.

Ako hosťujúci profesor vyučoval biblické vedy na Filipínach, v Nemecku, prednášal v Japonsku a od r. 1993 aj na Slovensku. Za svoju prácu dostal viacero vyznamenaní. Napríklad: riadny člen Slovenského ústavu, Rím, riadny člen Studiorum Novi Testamenti Societas (Dublin 1989), zaslúžilý docent Teologickej fakulty Pápežskej saleziánskej univerzity v Ríme (Rím 1995), čestné štátne občianstvo Rakúskej republiky, Pribinov kríž III. triedy udelený prezidentom Slovenskej republiky, čestný doktorát Trnavskej univerzity, čestné občianstvo mesta Trnava.

-redakcia-, foto: www.katnoviny.sk

Páter Urban mal v Trnave svoj druhý domov

Trnavčania sa rozlúčili s pátrom Urbanom. Telesne drobným, usmievavým, obetavým, skromným, duchovne bohatým františkánom s charakteristickou slovenčinou, zamieraným na poskytovanie duchovnej služby pacientom trnavskej nemocnice.

Poľský františkánsky kňaz ThLic. Urban E. Pietrzyk OFM, namiesto pohodlia vysokoškolského pedagóga na dôchodku, prišiel vo veku 65 rokov v období po Nežnej revolúcii na Slovensko spolu aj s ďalšími kňazmi oživiť nepočetnú františkánsku komunitu. Bola to neľahká misionárska úloha, pôsobil v inom kultúrnom prostredí a v inom jazyku. V trnavskom kláštore bol zástupcom magistra novicov, ako kňaz slúžil v kláštore sestričiek vincentiek, ale za svoju najdôležitejšiu úlohu považoval funkciu nemocničného kňaza. Kaplnka Povýšenia svätého Kríža trnavskej nemocnice a nemocničné oddelenia s chorými boli jeho „najvážnejšie pracoviská“.

Nemocničnú kaplnku, ktorá bola totalitným režimom zrušená zároveň s odstránením rádových sestričiek z nemocničných oddelení, obnovil z milodarov veriacich, ale najmä s finančnou i materiálnou pomocou z Poľska Kaplnku umelecky dotvoril originálnymi vitrážnymi oknami navrhnutými a zhotovenými v Poľsku.

Páter Urban zomrel 2. marca 2009 v 84. roku života a v 54. roku kňazstva. V Trnave našiel svoj druhý domov, zoznámil sa s dejinami Slovenska i Trnavy, a stal sa obľúbeným u veriacich ako neúnavný starostlivý duchovný otec. Splnilo sa jeho pranie zomrieť v Trnave, pochovaný je v rodnom Krakove.

MUDr. Bohumil Chmelík

Trnavčania a osobnosti spojené s Trnavou

Portréty zo zbierky Západoslovenského múzea

Zbierka obrazov Západoslovenského múzea obsahuje niekoľko portrétov osobností, ktoré súvisia s Trnavou a jej bohatou históriou. Medzi nimi sú cirkevní hodnostári a vzdelanci, ktorí tu pôsobili, významní mešťania a predstavitelia mesta, politici a osobnosti kultúry, ale i bežní občania.

Jakub Haško, biskup, prepošt, kanonik. Kazateľ v Trnave

Mnohé z obrazov neboli dosiaľ verejnosti prezentované ani osobitne spracované, existuje iba interná múzejná dokumentácia, ktorá vo väčšine prípadov umožnila identifikovať portrétované osoby. V nasledujúcom článku nám nejde o hodnotenie umeleckej kvality portrétov, i keď pri niektorých dielach ju spomenieme, ale chceme sa skôr venovať portrétovaným osobám a zaujímavostiam okolo obrazov. Zastavíme sa práve pri tých, ktoré nie sú až tak verejnosti známe. Mnohé z nich sa nachádzali priamo na trnavskej radnici (predstavitelia moci), iné sa dostali do zbierky kúpou od Trnavčanov, a pod. Portréty v zbierke múzea sú väčšinou olejomaľby, v menšom počte sa vyskytujú kresby, grafiky a pastely.

Medzi najstaršie portréty súvisiace s Trnavou možno zaradiť portrét **Petra Pázmáňa** (1570 – 1637), zakladateľa Trnavskej univerzity, ktorý patrí aj medzi najvystavovanejšie obrazy v múzeu (od otvorenia expozície Dejiny Trnavy v r. 1988 bol s malou prestávkou vystavený nepretržite doteraz). V zbierke múzea je aj jeho menší grafický portrét – litografia: podobizeň s podpisom.

Pavol Mitaček, riaditeľ trnavskej tehelne

Portrét **Jakuba Hašku**, biskupa, prepošta a kanonika, súvisí tiež s mestom Trnava. Študoval na kolégiu v Trnave 1637 – 41, potom filozofiu a teológiu na viedenskom Pázmáneu a za kňaza bol vysvätený v roku 1651. V roku 1662 sa stal bratislavským kanonikom, v r. 1664 bol ostrihomským kanonikom a kazateľom v Trnave. Neskôr bol prepoštom v Novom Meste nad Váhom, titulárnym biskupom a opäť, generálny vikárom, nitrianskym biskupom a županom. Je označovaný ako slovenský predosvietenský kazateľ v Trnave.

Barokový je aj portrét uhorského historika a jezuitu **Štefana Katonu** (1732 – 1811), ktorý bol profesorom rétoriky na Trnavskej univerzite, neskôr na univerzite v Budíne a v Pešti). **Profesor Trnavskej univerzity** - tak je nazvaný oválny barokový portrét staršieho muža s knihou zasadený do nadstavca barokovej skrine pochádzajúcej z knižnice Trnavskej univerzity (1635 – 1777). Takýchto skriň s portrétmi v nástavcoch je v Trnave viac. Ďalšie tri sa nachádzajú v Spolku sv. Vojtecha. Pri porovnaní portrétov sme zistili, že skôr ako o profesorov Trnavskej univerzity ide možno o portréty súvekých vzdelancov,

zatiaľ bez bližšieho určenia. Táto téma by si vyžadovala ešte bližší výskum.

Kvalitným dielom je aj barokový **portrét abatyše kláštora klarisiek**, ktorého autorstvo identifikoval Ján Papco v dvojdielnej publikácii Rakúsky barok a Slovensko. Portrét radí k maliarskym dielam Karola Wilhelma Brandta z poslednej tretiny 18. storočia.¹ Podľa informácie z prvých opisov predmetu ide údajne o portrét poslednej abatyše kláštora klarisiek v Trnave. Podľa zoznamu z r. 1750 nájdeného v báni veže klariského kostola by mohlo ísť o abatyšu Auróru Šarváriovú.

Ďalšie portréty sú priamo z trnavského meštianskeho prostredia. **František Čásár** (Császár), bol trnavský mestský kapitán a jeho portrét pochádza z polovice 19. storočia. Známa je i podobizeň veliteľa ostrostrelcov – **lekárniko Pantočka** v uniforme trnavských ostrostrelcov, signovaný a datovaný na zadnej strane (Gemalen im Jahre 1830 von Michael Wolschack). Lekárnik Jozef Pantoček je v zozname trnavských lekárnikov uvedený spolu s vročením 1843, avšak uvedeného maliara sa nám zatiaľ zistiť nepodarilo.²

V zbierke obrazov sa nachádzajú i dva malé obrázky – dobové siluety. Jedna je portrétom meštana a ostrostrelca Jána Rauša z roku 1800, druhá zobrazuje bratov Karola a Jozefa Nuserovcov. V prvých zoznamoch ostrostrelcov nájdeme mená Johann Rausch a Joseph Nousser. Prvý bol trnavský mešťan a druhý, podľa údajov pochádzajúcich od prvého kustóda umeleckej zbierky múzea dr. Ovídia Fausta, bol majiteľom továrne na ocot vo Viedni. Však jeho brat Karol bol trnavským mešťanom. Podobizne pochádzajú z majetku Trnavčanky – pani Windischovej (z rodu Koreszka, jej manžel bol za I. ČSR hlavný mestský zverolekár a člen magistrátu), ktorá bola s nimi rodinne spriaznená a obrázky predala do múzea koncom 50. rokov 20. storočia. Nuserov dom stál na Hollého ulici a ešte koncom 60. rokov je na fotografiách starej Trnavy. Traduje sa, že v ňom kedysi prespal Ludwig van Beethoven na svojej ceste do Dolnej Krupej.

Módu z doby biedermeier zachycujú portréty **Antona Edera s manželkou**. Tieto nesignované maľby sú však veľmi dobré kópie, ktoré majú svoju predlohu v rodinnej sérii v Galérii mesta Bratislavy. V jej zbierke sa nachádzajú temer identické dva portréty manželov Ederovcov a ešte ďalšie dve podobizne ich syna a dcéry. Originály maľoval maliar Gustáv Müller (1811 – 1850), narodený v Levoči, ktorý pôsobil v Bratislave a vo Viedni. Ederovci boli podľa staršej dokumentácie dr. Fausta bratislavskí perníkari a údajne pochádzali z Trnavy. Trnavské portréty vznikli pravdepodobne na objednávku potomkov podľa bratislavského originálu.

Tadeáš Prileský (Prileszky) nepochádzal z Trnavy, ale v roku 1871 dostal od vtedajšieho starostu Trnavy čestné občianstvo (v zdobených doskách, ktoré sú v histo-

Štefan Polkoráb, maliar

Michal Brukker, železníciar, politik

*Mária Ursula Brandlová,
matka predstavená
trnavských uršulíniek*

*Juraj Vyskočil, starosta
Trnavy (1922-38)*

rickej zbierke múzea). Vo voľbách r. 1872 bol zvolený ako kandidát za trnavský obvod za poslanca do uhorského krajinského snemu. Bol kandidát vládnej strany proti slovenskému kandidátovi Vendelínovi Kutlíkovi. Portrét je signovaný maliarom W. Kollerom (Wilhelm Koller, 1828 Wien – 1884 Nancy?). Tadeáš Príleský bol uznávaný uhorský finančný odborník a zomrel v r. 1895 v Bratislave.

Z roku 1906 pochádza portrét **Pavla Mitačka** (Mitasek) – majiteľa tehelne v Trnave. Podľa údajov v Trnavskom kalendári z rokov 1890 a 1891 bol členom Streleckého spolku (zoznamy spolkov a ich vedenia). Tento trojštvrťinový portrét je signovaný Ernstom Bormannom.

Michal Brukker, pôvodne železničiar v Trnave, má za sebou i politickú kariéru. V mestskom zastupiteľstve sa jeho meno objavuje v r. 1923. V čase obecných volieb v Trnave v roku 1927 bol vedúcim kandidátom HSLŠ. V rokoch 1930 – 33 a 1937 – 44 bol veliteľom trnavského hasičského zboru.³ V zbierke múzea sú dva jeho portréty. Na olejomalbe je zobrazený v uniforme, s dvomi vyznamenaniami na hrudi a s výložkami na stojičkiku. Obraz maľoval Ladislav Brukker v roku 1934. Druhý portrét pochádza od Štefana Polkorába z roku 1936 a je maľovaný suchým pastelom. Zaujímavosťou je, že je temer identický s prvým portrétom, iba jedno vyznamenanie je zmenené – má trnavské farby (modrú a žltú) a kríž.

Juraj Vyskočil bol starostom mesta Trnava v rokoch 1922 – 38, jeho fotografie a meno sa nachádza v publikácii Trnava 1238 – 1938, ktorá vyšla ešte počas výkonu jeho funkcie. Obraz má signatúru Andók (Andók bol majiteľom jedného z trnavských fotoateliérov). Portrét starostovej manželky **pani Vyskočilovej** namaľoval Jozef Balogh približne v rokoch 1935 – 40. Trnavská radnica vlastnila za I. Československej republiky tiež niekoľko portrétov štátnikov. Boli to portréty prvého prezidenta

Tomáša Garriguea Masaryka, **Milana Rastislava Štefánika** a druhého prezidenta **Eduarda Beneša**. Tieto olejomalby sú väčších rozmerov, takmer v životnej veľkosti. Oba prezidentské portréty maľoval Štefan Polkoráb a majú v starej dokumentácii poznámku priamo o tom, že to boli oficiálne portréty štátnikov na radnici v Trnave. Portrét generála Štefánika maľoval Maximilián Schurmann.

Hugo Matzner bol známy trnavský právnik s politickou kariérou. Vo voľbách v r. 1923 bol zvolený za sociálno-demokratickú stranu do mestského zastupiteľstva, v r. 1925 – 26 figuruje ako zakladateľ a predseda ŠK Rapid Trnava. Spomína sa ako popredný organizátor spolkového života v Trnave. V zbierke múzea sú dokonca tri jeho portréty. Neznámy autor namaľoval realistický portrét, autorom druhého portrétu z r. 1924 je ak. mal. Emil Fleischmann, ktorý prišiel z Viedne a z Trnavy pochádzala jeho manželka rod. Flussmannová. Veľmi expresívny portrét Huga Matznera namaľo-

val v roku 1931 Bertalan Pór – priekopník maďarskej moderny, narodený v Babinej pri Zvolene, ktorý žil na Sliachi. V literatúre sa spomína, že bol najsilnejšou maliarskou osobnosťou výstavy Kunstverein v r. 1934.⁴

Juraj Mandel, maliar českého pôvodu bol profesorom kreslenia na reálnom gymnáziu v Trnave od r. 1920. Je autorom prvej súhrnnej práce o vývine výtvarnej kultúry v Trnave v období medzi dvoma vojnami. Vo svojej tvorbe sa zameriaval okrem krajiny aj na podobizne známych osobností trnavského života. **Portrét stredoškolského profesora** z roku 1929 patrí medzi jeho diela. Ide pravdepodobne o jedného z jeho mladých kolégov – profesorov reálneho gymnázia, no žiaľ, nevieme presne o ktorého.

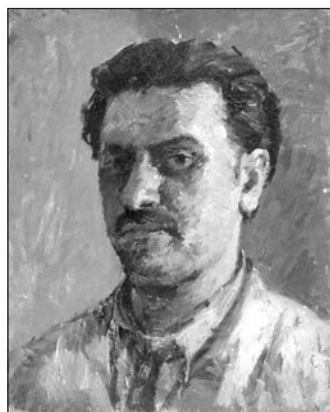
Autoportrét **Štefana Polkorába** (1896 – 1951) zobrazuje maliara ešte ako mladého muža. V rokoch 1911 – 13 sa pripravoval na výtvarné štúdium u Gustáva Mallého v Bratislave, v rokoch 1913 – 17 a 1919 – 22 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe, potom sa vrátil do Bratislavy, neskôr býval v Trnave. Autoportrét by mohol pochádzať z 20. rokov 20. storočia.

Trnavský fotograf Vojtech Kabát sa venoval i maľbe portrétov. **Portrét matky predstavenej** namaľoval v roku 1936. Po korešpondencii so súčasnou komunitou uršulínok sa nám podarilo zistiť, že na portrète je matka Mária Uršula Brandlová, ktorá zomrela 26. 12. 1936 (v 67. roku života, 48. roku rehoľného života a 21. roku svojho úradu) v Trnave a je pochovaná v krypte v Trnave. Je to zároveň tá uršulínka, ktorej sa splnil sen o škole. V šk. roku 1936 – 37 otvorili v Trnave strednú dievčenskú cirkevnú školu, čo bola aj jej zásluha.

Keď sa Jozef Balogh presťahoval v roku 1925 z Brezna do Trnavy, jeho prvým maliarskym útočiskom bol práve Kabátov fotoateliér. Okolo roku 1950 namaľoval portrét trnavského zberateľa, pekára a cukrára **Štefana Cyrila Parráka**. Tento známy portrét zobrazuje zberateľa pri svojej práci – ako vykladá v interiéri svojho múzea z ruksaku keramické džbány. Baloghov syn Július je autorom troch ďalších portrétov zo zbierky múzea. Svojho **otca Jozefa** namaľoval ešte ako študent. V zbierke sú i dva **autoportréty**, jeden realistický z obdobia okolo roku 1960 a druhý z roku 2001 so známym námetom **Maliar v ateliéri**.

pani Vyskočilová,
jeho manželka

Július Balogh, maliar

Poznámky

¹ Karol Wilhelm Brandt sa stal v roku 1727 trnavským mešťanom. V Trnave a okolí bol vyhľadávaným portrétistom mešťanov, nižšej šľachty, cirkevných hodnostárov, vzdelancov a pod.

² Dr. Katarína Benová zo SNG v Bratislave, ktorá sa bližšie zaoberala dielom Fridricha Johanna Gottlieba Liedera, uvádza ako autora tohto portrétu práve Liedera.

³ Jeho meno sa spomína v knihe: Pamätnica z príležitosti sjazdu slovenského hasičstva, vydanej r.1948 vydavateľstvom Urbánek a spol.

⁴ Slovenské pohľady 5/10, s. 25

Simonne JURČOVÁ

Štvrtstoročie od smrti organistu Júliusa Nagya

Narodil sa 11. júla 1908 v Trnave, kde získal základné vzdelanie a maturitu na gymnáziu. Konzervatórium s hlavným premetom organ absolvoval v Bratislave. Už ako sedemnásťročný pôsobil v Dóme sv. Mikuláša v Trnave, najskôr ako pomocný organista a od roku 1927 ako stály organista pod vedením regenschorih Mikuláša Schneidera Trnavského. V tejto službe pokračoval bez prestávky päťdesiatšesť rokov.

Ako organista chrámu sa zúčastňoval na všetkých omšiach, pobožnostiach a účinkoval s Cirkevným hudobným spolkom, v ktorom bol súčasne i korepetítorom, archívárom a všestranným pomocníkom všade tam, kde to bolo najviac potrebné. V hre na organ bol umelcom, výborne improvizoval, a vytváral neopakovateľné registrovanie nástroja.

Jeho veľkou záľubou boli dnes už neexistujúce vežové hodiny, a tiež zvony, ku ktorým mal vzťah ako hudobník k hudobnému nástroju. Neváhal obetovať svoj voľný čas v prospech dobra, cirkevnej liturgie a chrámovej hudby. Neúnavne pracoval a svoje povinnosti si plnil dôsledne a včas i napriek tomu, že v posledných rokoch života chorľavel a ubúdali mu sily.

Zomrel 6. mája 1984 po krátkej a ťažkej chorobe v mesiaci Panny Márie, ktorej bol veľkým ctiteľom. Pochovaný je v Trnave na novom cintoríne.

Vzdajme v našich spomienkach tichú úctu Júliusovi Nagyovi, nášmu dlhoročnému dómskemu organistovi.

Ladislav VYMAZAL, regenschori

Vyhlasenie súťaže Genius loci Trnavy

Mesto Trnava vyhlasuje druhý ročník súťaž pre umeleckých fotografov Genius loci Trnavy spojený s výstavou súťažných fotografií.

Súťaž bola po prvý raz vyhlásená minulý rok príležitosti osláv 770. výročia udelenia kráľovských výsad Trnave. Výstavu fotografií, ktorá bola otvorená od začiatku septembra 2008 v západnom krídle radnice, navštívilo neuveriteľných 1 890 divákov.

Veľký divácky úspech súťaže viedol organizátorov – Mesto Trnava a fotoklub Iris pri Základnej umeleckej škole v Trnave – k rozhodnutiu pokračovať v jej vyhlasovaní. Divácku atraktivitu vystavených fotografií podčiarkol fakt, že takmer všetci súťažiaci sa stotožnili s cieľom súťaže, ich diela neboli len exhibíciou technickej zručnosti pri popisnom zobrazovaní kultúrnych pamiatok z obvyklých ideálnych uhlov pohľadu, ale v súlade so súťažnými propozíciami prinášali nevšedný pohľad pod povrch známych vecí a udalostí, zvláštnu atmosféru rôznych okamihov a ich prchavú krásu.

Súťaž je otvorená pre všetkých záujemcov bez vekového a profesijného ohraničenia. Súťažné práce treba doručiť v čase od 2. do 30. septembra na Mestský úrad v Trnave, Trhová 1. Fotografie vyhodnotí porota zložená z renomovaných umeleckých fotografov a zástupcov magistrátu. Autori najlepších fotografií získajú finančné ocenenie. Vernisáž výstavy bude koncom októbra v západnom krídle radnice.

Presné propozície súťaže Genius loci Trnavy budú zverejnené na webstránke mesta www.trnava.sk, webstránke fotoklubu Iris www.irisfoto.sk a v mestskej televízii, v tlačenej podobe budú k dispozícii na trnavskej radnici a mestskom úrade. Bližšie informácie môžete získať aj na tel. číslach 033 32 36 348 alebo 32 36 128.

Kvet Tálie pre Soňu Valentovú

Nové Mesto nad Váhom žilo v apríli 12. ročníkom Festivalu Aničky Jurkovičovej. Divadielko galéria, pôsobiaci pri Mestskom kultúrnom stredisku v Novom Meste nad Váhom, sa stalo absolútne najúspešnejším divadelným súborom festivalu. Organizátori odovzdali aj niekoľko ďalších ocenení, medzi inými diplom za šírenie slovenskej kultúry. Cenu Kvet Tálie udelili herečke Soňi Valentovej-Hasprovej. Pri tabuľkách s menami ženských hereckých osobností z minulých ročníkov vo foyeri domu kultúry pribudla tabuľka s menom a podpisom tejto trnavskej rodáčky k takým menám slovenského divadla ako bola Vilma Jamnická, Katarína Kolníková a aké sú herečky Magda Paveleková, Zdena Grúberová, Eva Rysová, Viera Strnisková a ďalšie.

To bola aj príležitosť sa so Soňou Valentovou porozprávať. Čo hovorí na takéto ocenenie? „Bola som príjemne prekvapená. Veď ani nemám nejaké jubileum... Už dávno som takéto príjemné ocenenie nedostala. Táto cena je v istom zmysle pre herečku zaväzujúca, pretože Anička Jurkovičová búrala vo svojej dobe koncepcie. Kto to kedy videl v tom čase, aby žena hrala? Vieme, že otec Aničky Jurkovičovej bol evanjelickým národovcom v Novom Meste nad Váhom, tak ani jeho dcéry sa nehanbili za to, že robia kultúrnu osvetu. A už z toho vyplývalo, že nebude niekde pozadu. Anička Jurkovičová bola teda priekopníčka,“ hovorí herečka Soňa Valentová.

A aké to je byť v takejto spoločnosti – nielen Aničky Jurkovičovej, ale celého radu slovenských herečiek, ktoré sa ešte stále sčasti objavujú na divadelných doskách? „Je to veľmi príjemné. Katku Kolníkovú som mala rada a ona mňa. Je prvá z tejto spoločnosti. Ale práve ona to symbolizuje – že aj keď bola ochotníčka, to, ako brala divadlo, bolo vlastne profesionálne. A aj keď túto cenu dnes dostávajú profesionálne herečky, my si to tak ceníme, ako by to bol taký malý slovenský Oskar.“

Soňa Valentová začínala tiež na ochotníckom javisku. Veď Trnava mala tradíciu aj v tejto oblasti. „Mala som v Trnave vynikajúcu učiteľku Valiku Drozdíkovú. Bola to taká učiteľka, aká by mala byť. V každom dieťati podporovala to, na čo malo predpoklady. Vedela, že viem trochu recitovať, dbala na to, aby som správne hovorila a poznala zmysel básne. Spomínam si, ako som sa dostala až do celoslovenského kola Hviezdoslavovho Kubína. Recitovala som monológ šialenej Hanky z Hájnikovej ženy. A Martin Huba mi hovorí: Ale teba nemáme kam zaradiť. Nepatríš ani medzi deti, ani medzi dospelých. Vieš vôbec, čo recituješ? Ja na to: Áno, niekto môže tak ľúbiť, že z toho môže aj zošalieť... Takže som vtedy dostala čestné uznanie. Moji vrstovníci vtedy recitovali o žabiatku a kačiatku. Na strednej škole sa mi venoval francúzštinár profesor Jarábek. Hrali sme Mladé letá a ja som hrala Elenku, okolo ktorej sa krútia všetci chlapci gymnázia v Revúcej. Po skončení školy som išla na Vysokú školu múzických umení do Bratislavy a to už bol začiatok mojej profesionálnej kariéry,“ hovorí Soňa Valentová o svojich hereckých začiatkoch.

Vieme, že vtedy existovalo v Trnave známe Krajové divadlo, kde hrali Viera Strnisková, Leopold Haverl, Zora Kolínska a ďalší. A dokonca aj Andrej Bagar chodil diskutovať s nadšencami pre divadlo... „Ja si pamätám, že som chodila na krásne predstavenia. Napríklad, Eva Rysová robila Vzostup Orfea, Cézara a Kleopatru, hral tam starý pán Ján Greššo. Po každom predstavení som vždy plakala, bolo jedno, či je to dráma alebo komédia. Od šťastia. Nedojímal ma dej, ale to, že niekto vyjadruje divadlo sveta, ten proces,

ja som sa uvoľnila tým plačom,“ hovorí Soňa Valentová. A čo hovorí o dnešnej generácii mladých herečiek? Majú šancu sa dostať do takejto Galérie osobností aká je v Novom Meste nad Váhom? „V každej generácii sú šikovní mladí ľudia. Je jedno, či majú talent na herectvo, alebo počítače alebo dobré cukrárske výrobky. Ja si myslím, že aj v tejto generácii máme veľa šikovných herečiek. Žiaľ bolo hluché obdobie, keď nemali možnosť sa ukázať v televízii či vo filme. Ale teraz sa to postupne mení. Ide ale o divadlo, je to taká dielňa, kde sa herci vypracovávajú. A ja si myslím, že nebude stačiť ani tridsať miest v tom Kultúrnom dome v Novom Meste nad Váhom. Myslím si, že aj moje nasledníčky sú ideálnymi kandidátkami na túto cenu – Kvet Tálie.“

Martin JURČO, foto: www.snd.sk

V Trnave založili Fórum humoristov

Festival humoru a satiry Kremnické gagy bude mať možno o pár rokov vážnu konkurenciu. A to v našom meste. V Týždni slovenských knižníc v Knižnici Juraja Fándlyho slávnostne založili Fórum humoristov. Jeho cieľom by malo byť podporovanie tvorby, propagácie a vydávania humoristickej literatúry, ale aj podpora veselého hovoreného slova.

Zaiste sa pýtate, prečo práve v Trnave? Odpoveď sa naskytla sama – účasťou dvoch desiatok trnavských aktívnych amatérskych tvorcov humoru. „K Trnave mám blízky vzťah, keď som bol redaktorom v Roháči, mali sme troch redaktorov z Trnavy. Takže som napáchol trnavčinou,“ hovorí čestný predseda Fóra humoristov, básnik Tomáša Janovic. „Teraz, v tejto atmosfére, si spomeniem na Viktora Kubala, ktorý bol prirodzene vtipným človekom a Viktor Kubal hovoril, ak je človek prirodzený, je aj vtipný. Keď som sa na tunajších humoristov pozrel, napadla mi myšlienka Milana Lasicu – Humor je myšlienka sama o sebe.“

Zastrešovateľom Fóra humoristov v Trnave sa stal tunajší spisovateľ Mikuláš Jarábek. „Sme radi, že práve Tomáš Janovic prijal čestné predsedníctvo klubu. Ako novinár som kedysi mal veľa skúseností s humorom a privádzal ma aj do nepríjemných situácií. Bude dobre, keď sa v Trnave budú stretávať autori, ktorí majú vzťah k humoru. No nielen starší budú mať šancu sa predstaviť, ale chceme pritiahnúť aj mladých autorov. Taká zdravá rivalita v humore bude veľmi sympatická,“ hovorí Mikuláš Jarábek.

Ako mali kedysi humor a literatúra s prvkami satiry miesto v legendárnom časopise Roháč, tak má byť Fórum humoristov platformou humoristickej a umeleckej hodnotnejšej literatúry. „Tí, ktorí boli v redakcii Roháča, v rozhlase a neskôr v televízii, tvoria aj túto trnavskú základňu Fóra humoristov. Trnava je dobrým miestom, kde by mal humor ožiť, pretože možnosti sú v novinách či časopisoch veľmi obmedzené. Humoristické časopisy prakticky neexistujú,“ dodáva Mikuláš Jarábek.

Medzi zakladajúcich členov Fóra humoristov sa zaradil i mladý autor satirických kníh Juraj Šebesta z Bratislavy: „Vydal som len dve knihy. Nepovažujem sa za typického humoristu. Skôr to súvisí s mojou povahou, je to spôsob videnia a čítania sveta. Takýmto spôsobom sa humor ocitá aj v mojej tvorbe,“ hovorí Juraj Šebesta a pokračuje: „Máme

dnes paralelu ku knihám, ktoré pred rokmi vychádzali takým autorom ako sú dodnes Peter Petiška, Milan Lechan, Andrej Reiner. Chýba však časopis, ktorý by stimuloval humoristickú tvorbu. Ja poznám z mladšej generácie napríklad Ľuba Dobrovodu. Napísal knihy Ja malkáč, Ja veľkáč, ktoré sa stali hitmi a sú doslova nabité humorom. Humor je, povedzme, aj v tvorbe Oľgy Feldekovej, či v dielach Vlada Bednára. Nemám až taký prehľad o pôvodnej tvorbe, aj keď sa ju usilujem sledovať, ale vyslovene satirický román tu chýba. Myslím, že to teraz supľujú básnici a fejtonistická tvorba.“

Na stretnutí sa spomínali aj autori, s ktorými roky čitatelia „žili“. Napríklad Piešťanec Jozef Babušek, teda známy Jozef Schek, ktorý bol desiatky rokov autorom Jožinka v časopise Roháč, či Božena Hajdučíková-Plochánová, autorka seriálu Bill a Mary. Na stretnutie prišiel aj autor známy skôr z rozhlasovej tvorby, humorista Berco Trnavec. „Nejako má tento kraj šťastie na humoristov, aj na kresliarskych, trebárs na Boba Perneckého. Dokonca mi návštevníci hovoria, že poznajú niektoré moje diela, ktoré v Roháči vyšli pred desiatkami rokov. Teší ma, že sa humoristi budú pravidelne stretávať a že je Trnava nadaná na humor, napriek jej konzervatívnosti,“ hovorí Berco Trnavec, autor rozhlasových i časopiseckých diel s tematikou humoru.

Pripomeňme, že humoristi sa plánujú nielen stretávať, ale postupne by mal začať vychádzať i periodický zborník so staršou i aktuálnou tvorbou slovenských i trnavských humoristov.

Martin JURČO, foto: KJF

Multiplace v galérii – v znamení animácie

Galéria Jána Koniarka sa pravidelne zapája do organizovania festivalu nových médií Multiplace. V priebehu svojho konania sa vyprofiloval, a 8. ročník, ktorý sa konal tento rok, sa už nazýval festivalom sieťových kultúr. Napriek tomu sa však jeho trnavská prezentácia konala v „tradičnejšom duchu nových médií“, a to konkrétne premietaním poľského videa a vystúpením českého „akusticko-animačného“ dua. Slovo „sieť“ však Multiplace naozaj obsiahol, a to svojou „rozprestretosťou“ – od 14. do 18. apríla sa ho zúčastnilo množstvo inštitúcií z deviatich miest troch krajín: Slovensko, Poľsko, Česká republika. Na svoje si prišli aj priaznivci internetu – počítačových hier a digitálneho umenia, ktorí sa mohli Multiplaceu zúčastniť priamo na webe.

Trnavská časť prezentácie v Kopplovej vile priniesla dve podujatia. V stredu 15. apríla mal Vladimír Beskid – riaditeľ GJK a zároveň pedagóg na Trnavskej univerzite – krátku prednášku o poľskom videu spojenú s dlhým premietaním. Sedem animovaných filmov (a jeden bonus) najvýznamnejších poľských tvorcov videoumenia prinieslo viacero polôh súčasnej animácie, od tvorby na pomedzí hraného filmu a animácie, cez uplatnenie maliarskych techník až po úplne čistú počítačovú animáciu, akú poznáme z hollywoodskych veľkofilmov typu Pána prsteňov. Viacerí autori, ktorí prešli zväčša školením filmovej fakulty v meste Łódź, sa neskôr aj zapojili do filmového diania v USA. Treba dodať, že mnohí poľskí animátori získali v tejto krajine celosvetovo významné ocenenia za animovaný film už pred novembrom 1989.

Hoci sa zdalo, že po tejto ľahko stráviteľnej lahôdke už nemôže štvrtková akcia priniesť nič hravejšie, opak bol pravdou: mladé české autorky Kateřina Zochová a Michaela Dánová predviedli svoju audiovizuálnu performanciu nazvanú Něco v krabičkách. Táto „ambientna zvuková improvizácia s meotarovou projekciou“ bola spojením počítačovej hudby (dotváranej priamo na mieste K. Zochovou) s posúvaním celofánového pásu na meotare. Každodenný svet človeka zobrazený na takto vzniknutom „filmovom páse“

– kabelku či interiér – pohybovala priamo na mieste v tempe skladby rukami autorka M. Daňová. Vlastným dychom, fúkaním dotvárala pohyblivé objekty – záclony, dvere. Tak vznikala vzájomná hra, jedinečné, veľmi svieže a svojím spôsobom vždy iné, neopakovateľné spojenie akustickej hudby a obrazu.

Nasledujúci týždeň sa (po uzávierke NzR) konali v Trnave v rámci voľného pokračovania Multiplaceu ešte tri podujatia: prezentácia mladého holandského videa vo výbere českého kurátora Františka Kowolowského, predstavenie tvorby uznávaného britského videoumelca a režiséra Chrisa Cunninghama, a nakoniec vernisáž výstavy, ktorú vytvorili trnavskí študenti (kurátori) výberom z tvorby trnavských študentov (výtvarníkov) v bývalej kaviarni v Kopplovej vile na Zelenom kríčku, kde si ju môžete stále pozrieť. Viac informácií o podujatiach nájdete na www.multiplace.org a www.gjk.sk.

Miroslava K. VALOVÁ

Prezentovali Rybiu pantomímu Milana Jedličku

V Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika v Trnave bola v apríli slávnostná prezentácia novej knihy Milana Jedličku s názvom Rybia pantomíma. Táto v poradí už ôsma básnická zbierka vyšla rok po autorovej predčasnej smrti.

Milan Jedlička bol športovcom, pedagógom, autorom poézie, prózy a drámy, ale aj vedcom. Pôsobil v oblasti propagácie a reklamy (pracoval napríklad v trnavskom Tatraskle) a prednášal aj na vysokej škole (na Materiálovo-technologickej fakulte STU, ale aj prvej súkromnej univerzite v Česku, na Európskom polytechnickom inštitúte v Kunoviciach).

Atmosféra prezentácie vychádzala najmä zo spomínania priateľov Milana Jedličku, kameramana Mariána Minárika či ilustrátora Jozefa Ilavského. „Nás spájali spoločné miesta ako Trnava, jeho rodisko Zeleneč, ale i Suchá nad Parnou. V prírode videl istú panenskosť, ale si ju neskôr odidealizoval. Najprv som si myslel, že nebudem tieto básne ilustrovať, zdali sa mi vecné a ťažké, no keď vo mne dozreli, dal som sa na to, ale použil som čo najjednoduchší prístup,“ hovorí akademický maliar Jozef Ilavský.

Stretnutie bolo spomienkou na rozhladeného a veľmi aktívneho človeka. Životaschopné verše Rybej pantomímy recitovali herci Divadla Jána Palárika Tatiana Kulíšková a Vladimír Jedľovský. Dramatickú tvorbu Milana Jedličku vecne, ale aj kriticky objektívne zhodnotil riaditeľ divadla Emil Nediela.

„Keď zatelefonoval z nemocnice, vôbec sa nezдалo, že sa lúči. Jednoducho mi povedal, že píše novú básnickú zbierku. Musela som sa odosobniť, lebo sme sa poznali od mladosti a robilo mi veľký problém, aby som hodnotila básne s odstupom. Dala som si taký vnútorný záväzok, že vôbec nebudem spomínať na to obdobie a stav, v akom písal túto poéziu,“ hovorí autorka doslovu knihy poetka Zlata Matláková.

Milan Jedlička bol aj aktívnym členom Literárneho klubu Trnava: „Nás spájala tá poézia, aj keď sme učili na jednej škole. Nadšenie a optimizmus sa niesli jeho životom. Udivoval ma ním i na konci svojho života. Jeho čas v klube bol o piatej popoludní, všimám som si, ako všetko vnímal, bol takým pozorovateľom života,“ hovorí kameraman a výtvarník Marián Minárik.

Básnickú zbierku Rybia pantomíma uviedli do literárnych vôd jedľovou vetvičkou. Ako na prezentácii odznelo, v autorovej pozostalosti je ešte niekoľko diel, napríklad biografická dráma o evanjelickom intelektuálovi Mikulášovi Dohnánym či román Robynsyn.

Martin JURČO

Zlata Matláková: Rozopnutá duša

V rámci voľného cyklu Na západnom krídle múzy sa konala na radnici v druhej polovici apríla prezentácia novej básnickej zbierky Zlata Matlákovej Rozopnutá duša.

Autorkina piata zbierka opäť potvrdzuje nielen jej talent, ale aj umenie vystihnúť vnútorné pnutie, hľadanie i túžby. Jej básnická reč nehľadá formu vychodených chodníkov, ide svojou vlastnou cestou. Žensky citlivou, vnímavou, hĺbavou na pomedzí bázne i hebkej telesnosti, ľudskosti a posvätnosti.

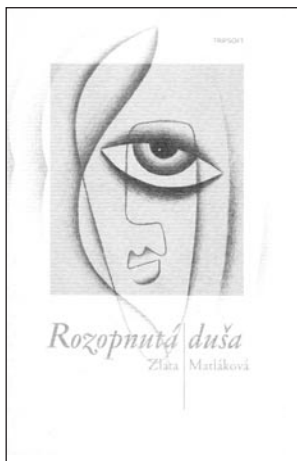
Zbierka je nielen formálne, ale i stupňom reflexie rozdelená na tri časti – Vodoznaky a znaky, Hodvábnieť a Jednobosá. V nich autorka s jemnosťou jej vlastnou odkrýva bolesť, hľadanie i napätia ducha. V odkrývaní zachytáva medziiným i tri štádiá prekračovania a odkrývania seba samej. Vlastnej bolesti (napr. v básni Rozumieť mienenému) smerom k iným (Ochladenie) a k tomu, čo presahuje viditeľné (Rodinné striebro). Reč pripomína motýlí krik rovnomennej básne. Počut ho možno iba za predpokladu otvoreného srdca a naopak, nebudú ho počut tí, ktorí nie sú schopní vnímať nepredmetné.

...všetko to bude nevidené / len holubice spoznajú / podvedomú melódiu / a zosadnú na okraj plavidla... / (Prekvapil si ma)

Poézia Zlata Matlákovej je svedectvom viery, že sú ľudia, ktorí nestratili vnútorný sluch a hľadajú cesty k prerozprávaniu.

Zbierku ilustroval Marián Minárik a jej súčasťou je i DVD, na ktorom recituje básne Lucia Jagerčíková. V jej podaní si básne Zlata Matlákovej mohli vypočuť aj návštevníci podujatia Na západnom krídle múzy.

Pavol TOMAŠOVIČ

...napriek uzávierke

Dvadsať rokov po...

znova vychádzajú Tatarkove Prútené kreslá

Vonku sa „vyletnilo“ a kam v meste oko dovidí, všade sa s nimi stretne. So stoličkami, kresielkami, kreslami... Dvadsať rokov po roku 1989 nám už pripadá sedenie vonku, na „terasách“ mestských kaviarní, ako samozrejmosť. Zabudli sme už, hoci to nie je až tak dávno, že sedieť vonku sa v mestách dalo len na odľahlých miestach, inak to malo prichuť podozrivého nezákonného spoločovania.

Tento rok to bude už dvadsať rokov, čo sa človek môže len tak nezávisle posadiť s novinami na terasu kaviarne a nenápadne „očumovať“ okoloidúcich a iných dvadsať rokov, čo 10. mája roku 1989 zomrel v Bratislave autor Prútených kresiel, ktoré mi vždy nejako podvedome skrsnú v hlave, keď vidím na ulici tie kaviarenské... Jeho smrť médiá neoznamovali nahlas, lebo okolo jeho postavy bolo už dávnejšie ticho. Dominik Tatarka, umlčaný autor, živil sa vtedy už skoro dvadsať rokov na okraji spoločnosti z biedneho dôchodku, z ktorého mu ledva vychádzalo na stravu a cigarety.

Narodil sa 14. marca 1913 ako jediný chlapec po siedmich sestrách v roľníckej rodine v považskej obci Plevník-Drienové. V prvej svetovej vojne mu zomrel otec, čo bol aj dôvod, prečo ho mama ako nadaného chlapca a „hladný krk“ dala na štúdiá: meštianku navštevoval v Bytči, gymnázium v Trenčíne a v roku 1934 maturoval na gymnáziu v Nitre. V medzivojnovom období mala prvá Československá republika veľmi živé styky s Francúzskom, čo zrejme podnietilo jeho záujem o štúdium francúzštiny, slovenčiny a češtiny na Karlovej univerzite v Prahe. Počas štúdia sa mu podarilo získať štipendium na parížskej Sorbonne. A práve na základe zážitkov z predvojnového Paríža napísal už omnoho skúsenejší Tatarka v roku 1963 „novelu spomienok“ Prútené kreslá.

Počas druhej svetovej vojny pôsobil ako profesor slovenského a francúzskeho jazyka na gymnáziách v Žiline a v Martine, koncom vojny sa zúčastnil SNP. Po vojne začali vychádzať knižne jeho diela – niektoré autentickéjšie, niektoré angažovanejšie: Panna Zázračnica (ešte 1944), Farská republika (1948), Prvý a druhý úder (1950), Radostník a Družné letá (1954), Démon súhlasu (1956, knižne 1963), Človek na cestách (1957, cestopis), Rozhovory bez konca (1959). Už v roku 1950 mu vládnuca moc zošrotovala prvú knihu, ale až v roku 1970 sa musel úplne stiahnuť z verejného účinkovania, lebo odmietol – akokoľvek formálne – odsúhlasiť príchod priateľských vojsk RVHP v roku 1968. Potom sadil stromčeky v Horskom parku, stýkal sa s československým disentom (podpísal Chartu 77) a publikoval už len samizdatovo v zahraničí: Sám proti noci (1984), V nečase (1986), Listy do večnosti a Navrávačky (1988).

V týchto dňoch znovu vychádzajú Tatarkove Prútené kreslá vo vydavateľstve Artforum na pripomenutie 20. výročia jeho smrti. Napriek miestu, kde sa táto novela odohráva, nemá žiadne cestopisné črty – je to skôr hlboký autorov prienik do vlastnej duše – do duše hlavnej postavy, cudzinca Bartolomeja Slzička, ktorý prišiel do Paríža „z krajiny nikoho“ (Československo bolo vtedy už po Mníchovskej dohode „obetované“ západnými mocnosťami Nemecku, čo vzbudzovalo diskusie, a hlavne veľké rozpaky medzi Slzičkovými cudzokrajnými spolubývajúcimi). Hneď v prvý deň ho v neútulnom rodinnom penzióne plnom zahraničných študentov zaujme dievča, Francúzka Daniela, s ktorou neskôr trávi množstvo prechádzok mestom ako s milovanou priateľkou. Stretne sa aj so svojimi krajanmi, ktorí pracujú vo severofrancúzskych baniach – podnietia v ňom veľkú úctu voči vlastnému národu a pocit domova. Jeho postavenie cudzinca sa zhorší, keď polícia zistí, že vo svojej naivite preložil z francúzštiny leták, ktorým mal svojich krajanov odlákať za zárobkom do amerických baní. Sám sa za to potrestal stratou Danielinej prítomnosti. Keď sa priblížili Vianoce, zostal v penzióne osamelý, ale so záhadnou susedkou za stenou svoje izby. Vyklúje sa z nej Daniela a ich vzťah sa napokon naplní.

Celý tento príbeh nebohátý na dej rozpráva Bartolomej Slzička o parížskych prútených kreslách v prútených kreslách na dovolenke pri Baltiku jednej osamelej žene. Rozpráva ako utešiteľ, ako „agent s teplou vodou“, ktorý lanári ženy bez lásky do Spoločnosti milovníkov dobrej knihy. Moc kultúry ako prostriedok na získanie človečenstva je v Tatarkovej tvorbe priam emblematickou záležitosťou. Samotné písanie Dominika Tatarku sa úzko zviazalo s jeho dušou, s kultiváciou seba samého. Od čias navštevovania cirkevného gymnázia, kde si musel večer čo večer písať denník o svojich hriechoch a dobrých skutkoch, sa mu stalo písanie dušespytnou potrebou, bez ktorej nemohol žiť..., tak ako bez kultúry, kultivácie ducha.

Meno Bartolomej Slzička ho sprevádzalo Tatarku celý život ako jeho alter ego. Aj v skorších Písačkách pre milovanú Lutéciu (1976) písal o svojich životných skúsenostiach ako o živote Bartolomeja Slzička. Ťažko povedať, prečo si vybral práve krstné meno Bartolomej (možno pre podobnú dĺžku a výskyt v našej populácii ako meno Dominik). Meno

Slzička však súvisí so zdobnelinou slova slza (produkt plaču, smútku, ktorý v slove slzička vyznieva jemne, ale zároveň aj trošku kalambúrne či sebaironicky, keď utajená tečie dole hrdlom), tak ako súvisí meno Tatarka (Tatárko) s menom Tatár, ktorým charakterizoval svoju divokosť, nespútanosť, nespútateľnosť. Privandrovať odkiaľsi, usadený ako karpatský pastier, karpatský zbojník v krajine Tatránií, kde sa za svojho života stal vyhnancom, kde bolo od neho podozrivé už to, že chodil po ulici.

Ešte za svojho života sa stal pre tých, čo ho poznali, symbolom. Symbolom autora, ktorý zniesol poníženie, ale nezniesol MOC. Tú hnusnú moc, ktorá sa vkráda do osudov a mení ich bez opýtania na osudy prisluhovačov alebo vyhnančov zo spoločnosti. Moc pre neho predstavovala vždy zvrátené ovládanie, voči ktorému sa ticho búril svojou (ne)existenciou. Podobne sa stala symbolickou aj jeho tvorba – pre tých, čo pred Novembrom čítali Prútené kreslá, môžu byť prútené kreslá pred kaviarňami aj symbolom slobody a mostom k porozumeniu medzi ľuďmi...

Miroslava Kuracinová VALOVÁ

Ako bzučkári dobyli trnavskú Olympiu

Dušan Džubák, Dano Matula, Marika a ďalší čašníci nestíhali. Kaviareň praskala vo švíkoch. Pramene práve hrali západný svetový hit – „epoxid“ Belší ako sneh. Juhoslovanskí a poľskí fešáci z hotela Nukleón, ktorí pracovali na výstavbe jadrových elektrární v Jaslovských Bohuniciach, si vypracovanými rukami prtláčali k sebe nežné telá krások z internátu Pedagogickej fakulty univerzity Komenského na Bottovej. Tie chodili na víkendové tancovačky do Olympie, prezývanej Tácka. To sa Cesnakárovej partii bitkárov z Kopánky, ktorí sa v Tácke pred časom etablovali, vôbec nepáčilo. „Svoje si nedáme a cudzie nechceme“, skríkli a epoxid – neepoxid, vtrhli na parket, medzi páry v tesných objatiach. Začala sa bitka. Bol to zúrivý boj, lebo betonári z Bohuníc boli tvrďasi. Mladý odsúdený Trnavčan, ktorý, aby nemusel do basy, si vo väzbe strunkou večného pera vypichol obe oči, trpezlivo čakal v Tácke pri sóde na tento moment. V pravej chvíli mu vždy niekto z „priateľov“ udal azimut. Postavil sa, habkal okolo seba, a keď nahmatal pulz boja, začal mlátiť vôkol hlava – nehlava. Darilo sa mu. Zrazil k zemi aj krásnu čiernovlasú študentku Libušku zo Žiliny, o ktorej muži, a nielen v Tácke, snivali, lebo sa hovorilo, že je ešte panna.

Pravú chvíľu si vychutnával aj ďalší mladík, ktorého nedávno pustili z basy. Vraj mu tam tak zničili nervy, že do postele chodil len s kombinačkami v rukách. Keď ich nemal, ráno musel zájsť na injekciu, aby sa mu uvoľnili pevne zaťaté päsťe. Dnes nemocnicu nestíhol, a tak bol vo výhode. Vrútil sa do kucapacy na parkete a usilovne prikladal polienka na bojovú vatru.

Bitkári už operovali tesne pred pódium s kapelou. Jeden chytil klávesáka Laca Hučka za obe ruky a chcel ho pretiahnuť cez klavír a syntetizátor na parket. Basgitarista zavesil nástroj na stojan, podišiel k preťahovačovi a takú mu vypálil, že sa zrútil medzi boxy zvukovej aparatúry. Vtedy už nik nevedel, prečo sa vlastne bitka strhla. Čím viac účastníkov, tým viac motívov. Svoju chvíľu si chcel vychutnať aj konkurenčný muzikant, ktorý chcel s vlastnou kapelou v Tácke hrať a hneď vyzval basgitaristu, s ktorým sa predtým škriepil celý večer o jednom akorde, aby šiel von. Vonku basák vypálil aj jemu. Muzikant hneď zabudol, čo vlastne pôvodne chcel a začal zúrivo pobehovať pred Táckou, kde boli nedávno v „akcii zet“ (názov akcie, kde občania pracovali vo svojom voľnom čase zadarmo v prospech socialistickej vlasti) vysadené mladé „Stromy pre republiku“. Vyzývateľ sa jeden snažil vytrhnúť podľa príkladu Lomidreva. Lomcoval ním, vyskakoval, zapieral sa nohami, ale márne. Basgitarista sa so záujmom prizeral. Stromčekový tanec

zaujal aj dvoch príslušníkov Pomocnej stráže verejnej bezpečnosti (PSVB). Po chvíli sa neochotne rozhodli, že scénu ukončia. Bol najvyšší čas, lebo muzikant medzitým nadobudol neobvyklé purpurové sfarbenie. Jeden z príslušníkov si od neho vyžiadal občiansky preukaz, pozrel skúmvano na fotografiu, potom na muzikanta a vyhlásil: „Súduh, a to si vy jak predstavujete? Ved vy nezodpovedáte skutočnosti!“

Kým sa vonku diali uvedené veci, hudobnú aparatúru a ostatných členov skupiny v kaviarni chránil vlastným, skoro dvojmetrovým svalnatým a šlachovitým telom bubeník Prameňov Alino Záruba, ktorý bol v tých časoch majstrom Slovenska vo vrhu guľou. Bitka sa nerušene rozvíjala ďalej, lebo oficiálny vyhadzovač Tácky Domino Kovačič bol v týchto ťažkých chvíľach mimo svojho pracoviska.

Absenciu mal aj táckový „bitkár dňa“, lebo svoj denný plán mal už o sto percent prekročený. V Tácke operoval v ten deň už doobeda. Zašiel do výčapu, zobral čašníkom kľúče a zvnútra zamkol vstupné dvere kaviarne. Vrátil sa, začal rozbíjať celé basy piva a lútostivo reval na personál: „Viete, koľko rokov ja zasa za toto dostanem?“ Potom vošiel do kaviarne a zavelil, že všetci hostia musia vyjsť na veľký balkón. Vytiahol z bundy veľký skrutkovač, vyhladol si obeť, priložil jej ho na krk a za bieleho dňa ju nútil zliezť po hromozvode na chodník, do takmer šesťmetrovej hĺbky. Hostia opúšťali kaviareň jeden za druhým, bez platenia. Muž so skrutkovačom mal vyvinutý zmysel pre emancipáciu, lebo po hromozvode zliezali aj ženy.

Tento deň nebol koncom sedemdesiatych rokov minulého storočia v Tácke ničím výnimočný. Podobné výjavy sa diali každú chvíľu. Raz na Silvestra bolo v kaviarni viac muzikantov ako hostí. Ľudia sa báli prísť, lebo verili povere, že kto dostane na Nový rok, bude dostávať bitku po celý rok. Súduhovia boli spokojní. Proces normalizácie v praxi bol úspešný. Buržoázne maniere inteligentov už nemali v Tácke miesto.

Nebolo to tak vždy. Keď v prvej tretine sedemdesiatych rokov dostal do rúk vedenie Tácky Ondrej Prepelica, urobil z nej celkom slušný podnik, tak ako predtým z trnavskej Starej pošty. Tú potom prenechal priateľovi Jožkovi, s ktorým si pred časom zastrieliari v pražskej Lucerne.

Vlastne, v roku 1973 bola Tácka najlepší trnavský podnik. Chodili tam herci zlatej éry Trnavského divadla ako napríklad Vlado Jedľovský s manželkou, trnavskí hádzanári Milan Jedlička a Paľo Valent, futbalisti Spartaka na vrchole slávy Pepo Geryk, Lojzo Fandel, Béla Varadín, Laco Kuna, Jožo Adamec, Karol Dobiáš... Tiež študenti neďalekej Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského ako Laco Hrnčirik prezývaný Habán, Maroš Vach, Miloš Foltán... Ekumenickú pohodu a demokraciu v Tácke charakterizovala medziiným i skutočnosť, že postavou malý a útlý študent Laco Cechmajster sa takmer každý deň postavil pri stole a vyhlásil sa za kráľa Tácky. Nikomu to neprekážalo. V iných trnavských podnikoch, napríklad v Kocke alebo v šenku U Ráša, by sa tá „samokoronácia“ určite skončila bitkou.

Každý štvrtok, piatok a v sobotu bývali v Tácke skvelé tanečné zábavy, na ktorých hrali Pramene, ktoré si Ondrej Prepelica povolal z vinárne Driny zo Škarbáku.

Pred vstupom do Tácky bola šatňa, kde pôdobila pani Molnárová, ktorá predávala aj lístky. Vyhadzovač bol známy trnavský silák Jano Ďalák, ktorý prísne dohliadal aj na to, aby sa do kaviarne nedostal nevhodne oblečený alebo inak nevhodný hosť. Pod Táckou bol ľudový hostinec s prezývkou Bzučalka. Záverečná tam bola o deviatej večer. Niekedy sa rozkokošení a podgurážení hostia Bzučalky, ktorí sa zrazu ocitli na ulici, pokúšali dostať hore do Tácky. Jano Ďalák bol nekompromisný. Zvládl aj navonok neriešiteľné situácie. Keď sa dobyvatelia – „Bzučalkári“ po jeho zásahu nedobrovoľne ocitli na úpätí schodiska, kde pôvodne svoj výstup na vrchol začínali, pokojne zamkol vstupné dvere kaviarne.

Chodil tam aj moletný Milan Moravčík prezývaný Pupák, so svojim šoférom Tatry 603 Erinom Máhrom. Pupák vyhrával stávky, že dociká na štyri metre vysoký strop priestorov WC. Údajne sa raz staval, že preciká maringotku a vyhral. Táto neskutočná pohoda v Tácke trvala pekných pár rokov.

Potom sa zrazu Tácka s Ondrejom Prepelicom ocitla v nemilosti najvyšších trnavských stranických orgánov. Na Ondreja a Tácku sa začali jedna za druhou valiť kontroly. Bez úspechu. Tento stav trval dlho. Až raz...

Ondrej mal pri Suchej nad Parnou starú chalupu s krbom, nad ktorým mal zavesenú starožitnú pušku, vraj nefunkčnú predovku. Tá vraj nemala zaliatu hlavu. Našli mu ju. Tak bol Ondrej súdený za nedovolené držanie zbrane. Z Trnavy súd preložili do Senice, aby nebol ovplyvňovaný domácim prostredím, a tam mu naporili dva roky nepodmienečne.

Po Ondrejovi prišiel z RAJ-u do Tácky nový šéf a dal podnik „do poriadku“. Netrvalo dlho, kým trnavskú Olympiu konečne dobyli aj „Bzučkári“...

Marián MRVA

Športoví laureáti za rok 2008

Obradná sieň mestskej radnice patrila 2. apríla milej spoločenskej udalosti. Vyhlásili tu výsledky ankety Športovec mesta Trnavy 2008. Podobne ako pred rokom, aj teraz boli hodnotené tri kategórie.

Trnavské subjekty z oblasti telesnej kultúry mohli predkladať svoje návrhy na úspešných športovcov, ktorí v našom meste bývajú, študujú alebo sú tu registrovaní v klube. V stanovenom termíne prišlo takmer päťdesiat návrhov. Technickú realizáciu mala na starosti komisia mestského zastupiteľstva pre mládež a šport.

Ocenených reprezentantov prijal viceprimátor Vladimír Butko. Po zápise do pamätnej knihy mesta sa prihlásil o slovo najstarší z prítomnej športovej komunity, prezident HK 47 Alexander Ulašín. Táto legenda pôsobí na funkcionárskom poli v trnavskej hádzanej už štyridsať rokov a za nezvyčajné jubileum bolo čestné uznanie namieste.

Okrem laureátov a pozvaných hostí nechýbali ani členovia mestskej rady Karol Opatovský (predseda usporiadateľskej komisie) a Marian Rozložník, vedúca odboru vzdelávania, športu a kultúry MsÚ Ružena Maková či ďalší zástupcovia samosprávy v našom meste.

Najvyššiu priečku obsadili športové strelkyne, ktoré excelovali vo vrcholných olympijských súťažiach 2008: Zuzana Štefečeková zo Športového klubu polície Trnava, držiteľka striebornej medaily v pekinských OH (disciplína trap) a Veronika Vadovičová, poslucháčka Trnavskej univerzity (Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce), víťazka svetovej paralympiády v Číne.

Trnavčan Branislav Slamka, ktorý v olympijskom Pekingu mal pod dohľadom reprezentatívnu trojicu Štefečeková, Varga, Filipovič, sa stal trénerom roka. Za povšimnutie stojí jeden historický postreh – B. Slamka ako prvý obyvateľ nášho mesta priviedol svoju zverenkú k olympijskému „kovu“. Bronzovú priečku v mestskej ankete obsadil kladivár Libor Charfreitag mladší (AŠK Slávia), šiesty v minuloročných OH. Ten sa však pripravuje na novú sezónu v Dallase (USA), preto za syna sa slávnostného prijatia zúčastnila jeho mama Eva Charfreitagová.

Ďalší dospelí športovci boli hodnotení v abecednom poradí: * Ľuboš Ferenc, atletika, člen Fešák Teamu (dosiahol hetrik v majstrovstvách Trnavy v maratónskom behu – 2006, 2007, 2008); * Mário Filipovič, športová strelba, člen ŠKP; * Miriam Karperová, atletika,

členka AŠK Slávia; * Václav Stupka, ľadový hokej, kapitán prvoligového HK Gladiators; * Erik Varga, športová strelba, člen ŠKP.

Osobitnú cenu za extrémny športový výkon prevzal Pranab Vladovič, trnavský ultravytrvalec. V minulom roku sa štvrtý raz zúčastnil v zámorí najdlhšieho certifikovaného behu na svete, 3 100 míľ (4 989 km). Trať absolvoval za 45 dní, 13 hodín, 49 minút, 54 sekúnd (4. miesto vo svetových tabuľkách).

Rebríček mládežníckej kategórie: 1. Dominika Glozmeková, plávanie, členka TJ STU Trnava, účastníčka juniorských ME a MS (Srbsko, Monterrey – Mexiko), seniorských ME a MS (Holandsko, Veľká Británia), autorka štyroch nových rekordov SR (ženy), troch juniorských; 2. Filip Praj, športová strelba, člen ŠKP Trnava; 3. Pavla Frišová, tenis, členka TC Slávia Trnava.

Bez určenia poradia (podľa abecedy): * Ján Krupa, kapitán futbalistov Spartaka „U 19“; * Dušan Lamoš/Feré – Lenka Lopašovská, členovia Klubu tanečného športu Tyrnavia; * Denisa Malá, stolný tenis, členka KST Viktória; * Luboš Malovec, cyklistika, člen CK Olympik.

A napokon najlepšie kolektívy: 1. Hokejisti HK Gladiators (muži – 3. miesto v 1. lige), 2. Tenisti TC Slávia a. s. (od mladších a starších žiačok po mužov – celkovo tretí najúspešnejší klub 2008 v SR), 3. Futbalisti FC Spartak a. s. (starší dorastenci – 2. miesto v extralige).

Bez určenia poradia (podľa abecedy): * Bejzbalisti TJ STU Angels (žiaci, kadeti, junióri, muži – všetky družstvá sa stali majstrami SR); * Hádzanári HK 47 (muži – víťazi 1. ligy a nadstavbovej baráže o postup do extraligy); * Stolné tenistky STK Viktória (dorastenky – 4. miesto v extralige).

Slávnostného popoludnia sa zúčastnili aj viacerí tréneri (Rastislav Hlavatý, Roman Holejší, Milan Malatinský, Ivan Peko, Vanessa Prajová, Dušan Spišiak a i.).

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Hráčska asociácia NHL potešila Trnavčanov Pozoruhodný dar zo zámoria pre našich mladých hokejistov

Hokejový klub Trnava už druhý raz, ako jediný zo Slovenska, sa úspešne uchádzal o podporu pre svoje talenty. Od roku 1999, keď vznikla nadácia hráčov NHL pod názvom Goals and Dreams, sa vrcholná hokejová súťaž vo svete snaží prispievať na rozvoj detských a mládežníckych talentov.

Projekt veľkou mierou podporila aj zámorská organizácia Hockey Ministries International. Jej odbočka pôsobí v Trnave už štvrtý rok. V našom starobylym meste je známa organizovaním Letných kresťanských hokejových kempov pre deti z ekonomicky slabšie situovaných rodín vo veku od 9 do 16 rokov. Ako povedal zaniietený organizátor Ivan Matušek, v predošlých troch ročníkoch dokonca pomáhali v tréningoch pri letnom kempe HMI v Trnave, bez akéhokoľvek nároku na odmenu, bývalí i súčasní hráči NHL: Chico Resch (Ottawa Senators, New Jersey Devils), Bill Butters (Minnesota) a David Booth (Florida Panthers). Podobné letné akcie pre hokejové talenty chystajú tento rok aj v ďalších krajinách zámoria a Európy.

Terajší vecný dar v celkovej hodnote 15-tisíc USD, ktorý im poslala Hráčska asociácia NHL (NHLPA), symbolicky prevzala žiacka štvorica HK Trnava (Michal Bílik, Matúš Kolenák, Filip Žarnovický a Adam Žolnay). „V tíme NHL Montreal Canadiens pôsobí slo-

venský brankár Jaroslav Halák a vašej krajine robí veľmi dobré meno. Som presvedčená, že aj vďaka takejto materiálnej podpore vyrastú na Slovensku nové hokejové hviezdy – i pre vrcholnú zámožnú súťaž,“ povedala Christy Liesemer, viceprezidentka HMI z krajiny javorových listov, kolísky ľadového hokeja.

Za tridsať kompletných hokejových výstrojov pre deti a mládež poďakovali montrealskej zástupkyňi trnavskí hostitelia – viceprimátor mesta Vladimír Butko, prezident HK Gladiators Miloš Vinš a autori projektu, Ivan Matušek s Bohuslavom Šilhárom. Chlapcom z menej solventných rodín ich rozdelia najmä na základe výsledkov v tréningu a škole.

Pri kladnom posúdení trnavského grantu výrazne pomohla gestorská pomoc zo strany brankára NHL Petra Budaja (Colorado Avalanche). Populárny odchovanec banskobystrickej ľahne sa vlni osobne zúčastnil spomínaného mládežníckeho tábora v malom Ríme a priviedol so sebou aj svojho kolegu spoza veľkej mláky, extrenčianskeho obrancu NHL Andreja Meszároša (Tampa Bay Lightning). Toto leto, v auguste, prídu hokejové hviezdy najchýrnejšej svetovej súťaže opäť potešiť športové srdiečka svojich slovenských cititeľov počas kempu na ľade trnavskej arény.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Kaleidoskop z trnavských športovísk

■ **EMPIRE CUP 2009** – Tenisová mláď z 18 štátov predvádzala svoj kumšt pod strechou TCT v ďalšom kvalitne obsadenom medzinárodnom podujatí v Trnave. Mgr. Marek Kubiček, predseda predstavenstva akciovej spoločnosti TC Slávia: „V halovom turnaji Empire Cup, ktorý sme zorganizovali druhý raz, súperili účastníci do 18 rokov. Išlo o kategóriu ITF 5. Patria do nej talenty od 250. miesta svetového rebríčka nižšie. Najskôr, v kvalifikácii, sme privítali 24 chlapcov a 16 dievčat. Postupový kľúč do hlavnej súťaže bol 6 + 4. Na troch dvorcoch s taraflexovým povrchom potom nastúpilo na dvojhru 48 juniorov a 32 junioriek.“ Do slovenského Ríma pricestovali nádeje z Česka, Chorvátska, Litvy, Maďarska, Nemecka, Nórska, Poľska, Rakúska, Rumunska, Ruska, Slovinska, Srbska, Švajčiarska, Talianska, Turecka, Ukrajiny, Veľkej Británie a SR. Aj usporiadajúci klub mal v hlavnej súťaži svojho úspešného zástupcu, 15-ročného Filipa Vitteka (rank 1288). Štvorhru senzačne vyhral (jeho partnerom bol Filip Havaj) a v konfrontácii dvojhry sa dostal do 3. kola. Tenisové ostrohy si v kvalifikácii obrúsili dvaja slávisti, Alica Repčíková a Erik Opalek.

■ **BEŽECKÁ TRIDSAŤMINÚTOVKA** – Už devätnásť raz krúžili vytrvalci po 400 metrov dlhom ovále. Jeho conipurový povrch najviac svedčal Ľubošovi Ferencovi (Fešák Team Trnava). Z 35-členného poľa mu pri polhodinovom behu zapísali 8 250 metrov. Medzi ženami absolvovala najdlhšiu vzdialenosť (6 970 m) Zuzana Pribulová zo Suchej nad Parnou. Na žiactvo a dorast čakala dvanásťminútovka. Z Mestského atletického štadióna Antona Hajmássyho si prvenstvo odniesol Pavol Tollarovič (ZŠ Ružindol, 3 110 m), kým z dievčat bola najrýchlejšia Romana Lackovičová (AK Bojničky, 2 840 m).

■ **JARNÝ POHÁR OTVORIL SEZÓNU** – Národné strelecké centrum v trnavských Štrkoch už má za sebou prvé súťaže tohtoročného bohatého kalendára. Aprílový úvod patril Jarnému poháru. Dvojité trap mužov sa stal korisťou Štefana Magyaricsa (ŠSK Barczy). Iba o jeden bod menej mal na konte talentovaný Trnavčan Filip Praj, člen domáceho ŠKP. V máji, od 13. do 17., si tu dajú rendezvous naši i zahraniční reprezentanti v jednom z trnavských vrcholov sezóny. Na programe bude Veľká cena Slovenska. Kvalitná účasť sa očakáva najmä z krajín Európskej únie.

■ **PRÍDU PRVOLIGOVÍ DRÁHOVÍ GOLFIGISTI** – ŠK Adara 2000 Trnava chystá na 9. a 10. mája 4. kolo 1. ligy miešaných družstiev 2008/2009 v dráhovom golfe, prvé v tomto roku. Národné minigolfové centrum na Ulici Juraja Slotta (sídliisko Družba), v susedstve mestského športového areálu FK Lokomotíva, bude patriť slovenskej elite v sobotu od desiatej a o deň neskôr od deviatej hodiny. Podľa slov Františka Drgoňa, do Trnavy pricestuje okolo 40 najlepších slovenských hráčov dráhového golfu v siedmich tímoch (päť kategórií). Do bojov zasiahnu aj dva domáce oddiely, okrem usporiadateľského ešte Golf klub. Oporou Trnavčanov by mala byť skúsená dvojica René Šimanský – Michal Putnoky.

■ **MEMORIÁL DUŠANA SVATÉHO** – Patril medzi hráčske osobnosti trnavského volejbalu. Žiaľ, zákerná choroba ho predčasne vytrhla zo športovej rodiny pod vysokou sieťou. Bývalí slávistickí spoluhráči, kamaráti a ich hostia si na dobrého človeka Dušana Svatého zaspomínajú v sobotu 23. mája. Od deviatej do pätnástej hodiny budú dunieť smeče v trnavskej MŠH. Podľa slov Mariana Rozložníka, predsedu usporiadateľskej sídliskovej TJ Elán z Linčianskej, okrem miešaných tímov tohto regiónu prijali pozvanie aj Trnavští valaši z partnerskej moravskej obce Trnava pri Zlíne a jeden celok pricestuje z talianskeho Neviana. Na realizáciu 15. ročníka spomienkového turnaja neregistrovaných volejbalistov a volejbalistiek finančne prispel i mestský magistrát.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

World Cup IDSF siedmy raz v Trnave

Grand Prix Tyrnavia v tanečnom športe o Pohár primátora mesta premiérovo v máji

Pred desiatimi rokmi vznikol v našom meste medzinárodný festival v tanečnom športe. Grand Prix Tyrnavia – taký názov mu dali zakladatelia pod taktovkou Miroslava Balúna. Na víťazné páry čakali trofeje primátora.

Bude to tak i tento rok, 9. a 10. mája. Do najkrajšieho mesiaca v roku napasovali Trnavčania ich tanečnú parádu premiérovo. „Lanský termín sme nechceli kopírovať kvôli tohtoročným veľkonočným sviatkom,“ vysvetľuje riaditeľ GPT. Podľa jeho slov sa do malého Ríma chystajú zavítať aj viaceré tanečné esá z majstrovstiev sveta a Európy. Potvrdili to už pri novembrovej Cene Alexandra Dubčeka v Bratislave. Pripomeňme, že ide o ďalší jagavý briliant z dielne skúseného usporiadateľského štábu okolo Mira Balúna, šéfa Karloveského tanečného centra.

Diváci sa v Trnave môžu tešiť na jedenáste dejstvo kvalitne obsadených štandardných i latinskoamerických tancov. Po oba sviatočné dni naštartuje súťažný rytmus o pol desiatej. Zážitku nad súperením rôznych vekových a výkonnostných kategórií má primátor Štefan Bošnják.

Mestská športová hala privíta vyše päťsto párov zo sedemnástich štátov. Očakáva sa účasť okolo päťdesiatky domácich dvojíc. Jedno z vrcholných podujatí v latinskoamerických a štandardných tancoch na Slovensku aj v celom stredoeurópskom regióne už siedmy raz rozdá body do Svetového pohára Medzinárodnej federácie tanečného športu (IDSF). Bodku za celodennými súťažnými maratónmi dajú finálové galaprogramy o 19.00 h. Spestria ich i viaceré exhibičné vystúpenia.

Technickú realizáciu Grand Prix Tyrnavia 2009, súčasť seriálu World Cup IDSF, majú na starosti dve tanečné centrá, trnavské a karloveské. Novinkou sú zľavnené vstupenky na celodenný program, ktoré poskytnú usporiadatelia organizovaným skupinám zo základných škôl. „Do hľadiska mestskej haly na Rybníkovej srdečne pozývam všetkých milovníkov krásy, elegancie a tanečného majstrovstva z Trnavy i širokého okolia. Náš

sviatocný festival si počas uplynulého desaťročia získal značnú priazeň prakticky po celej Európe aj v zámorí. Príďte sa presvedčiť o výnimočnosti tejto víkendovej ponuky spoločenských tancov,“ dodáva spoluzakladateľ GPT Miroslav Balún.

Vlani si hlavnú trofej v štandardných tancoch prisvojili členovia rakúskeho klubu UTSC Forum Viedeň, pár Vladimír Slon – Bianka Zubrowska. V latinsko-amerických tancoch najvyššej triedy International sa z trnavského piedestálu tešili reprezentanti SR Marek Dedík – Kristína Horváthová.

Najnovšie informácie spoza opony príprav 11. ročníka nájdú záujemcovia na internetovej stránke www.prednadrzie.sk (sekcia Športové správy), alebo im ich poskytne referát športu MsÚ na Trhovej 3 (tel. 32 36 129).

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Aerobik maratón na podporu boja proti rakovine mal len víťazov

Tak, a už to mám za sebou – určite si takto vydýchla nejedna súťažiaca 6. ročníka aerobikového maratónu II. stupňa základných škôl. Opäť bol venovaný podpore boja proti rakovine. Z celkového počtu stoštyridsať súťažiacich hlavná rozhodkyňa Jana Vítová ocenila všetkých. Preto, lebo nikto to nevzdal a všetci vydržali bojovať do konca, celých päť súťažných kôl. Vyzdvihla športové výkony žiačok, ktoré sa venujú iným športom a dokázali svoju kondíciu.

Z pohľadu organizátorov však poďakovanie patrí všetkým súťažiacim, ktorí sa nebáli venovať aerobiku viac ako štyri hodiny pod vedením cvičiteľiek z klubu Aerobic No 1 a takto sa zapojili do tejto kampane. Organizátori podujatia dúfajú, že aj budúci ročník prinesie opäť chuť cvičiť a súťažiť ďalším mladým dievčatám. Tak o rok dovidenia!

Kancelária Zdravé mesto a Kalokagatia – CVČ v Trnave

Liečba duševných ochorení

Liečba duševných ochorení musí byť komplexná a často pozostáva z kombinácie rôznych liečebných postupov, ako je medikamentózna liečba, psychoterapia, rodinná terapia, psychosociálna rehabilitácia a pod. Liečba prebieha v zariadeniach rôzneho typu ako sú psychiatrické liečebne, psychiatrické nemocnice, psychiatrické ambulancie, komunitné zariadenia, súkromné psychiatrické a psychoterapeutické ordinácie. Pri liečbe duševného ochorenia je veľmi dôležitá spolupráca medzi chorým, lekárom a rodinou.

V rámci systému zdravotných služieb pre duševné zdravie sa môžete stretnúť s mnohými odborníkmi. Každý odborník je zodpovedný za iný aspekt vašej liečby, všetci by však mali spolupracovať ako tím, aby dokázali poskytnúť komplexnú a účinnú liečbu.

Ľudia s duševným ochorením najčastejšie spolupracujú s nasledovnými odborníkmi:

Všeobecný (obvodný) lekár. Keď človek prvýkrát ochorie, ako prvý ho pravdepodobne vyšetrí všeobecný alebo rodinný lekár. Hoci zrejme nie je špecialista v oblasti duševného zdravia, vyšetrí iné možné príčiny symptómov a bude vedieť, kam pacienta ďalej odporučiť.

Psychiater. Psychiater je špecialista v odbore duševného zdravia. Určí diagnózu a pohovára sa s pacientom o liečbe, ktorú by mal absolvovať. Ak má človek akékoľvek otázky

ohľadom svojho zdravotného stavu, liečby a prípadných vedľajších účinkoch liekov, mal by sa obrátiť na psychiatra.

Psychiatrická sestra. Pracuje na oddeleniach psychiatrických nemocníc alebo v psychiatrickej ambulancii. Zodpovedá za to, aby pacient dostal lieky, mala by ho povzbudzovať, aby ich užíval, posudzovať ich účinok a sledovať akékoľvek nežiaduce účinky.

Sociálny pracovník. Sociálna sestra alebo magistra sociálnej práce pomáhajú, aby sa človek opäť zapojili do života. Sprostredkujú kontakt s inými podpornými agentúrami, pomôžu pri hľadaní ubytovania alebo pri žiadaní o príspevky, alebo budú dohliadať na to, aby sa človeku dostalo služieb, na ktoré má právo.

Psychológ. Psychológ má vzdelanie v oblasti ľudského správania a zážitkov. Ak je zamestnaný v oblasti duševného zdravia, väčšinou pracuje ako klinický psychológ alebo poradca. Pokiaľ nemá aj lekárske vzdelanie, tak nepredpisuje lieky.

Lekárnik. Lekárnik vám odpovie na otázky, ktoré máte ohľadom svojich liekov. Ak potrebujete lieky na iný zdravotný problém, lekárnik vám poradí, ktoré lieky sa môžu užívať spolu s psychiatrickými liekmi.

Ak vás téma duševného zdravia zaujíma, prípadne máte otázky, týkajúce sa duševného zdravia, môžete kontaktovať členov neziskovej organizácie KOMPAS – Komunitná pomoc a starostlivosť na emailovej adrese kompasno@gmail.com, prípadne Kanceláriu Zdravé mesto Trnava, s ktorou nezisková organizácia spolupracuje.

Mgr. Dita LECZOVÁ, riaditeľka KOMPAS – Komunitná pomoc a starostlivosť, n.o.

Recepty zeleninových jedál

Recept zo súťaže zeleninových jedál – Dni zdravia

Tofu na srbský spôsob

Potrebuje: 2 balíčky bieleho tofu, malé sterilizované lečo, menšiu cibuľu, sójovú omáčku, paradajkový pretlak, 2 lyžice oleja, 3 strúčiky cesnaku, soľ, 2 dl sterilizovanej kukurice, feferónku.

Tofu pokrájame na kocky, pokvapkáme sójovou omáčkou a necháme odležať. Na oleji opečieme pokrájanú cibuľu, pridáme tofu, lečo, paradajkový pretlak, soľ, pretlačený cesnak a necháme prejsť varom. Môžeme pridať kukuricu a pokrájanú feferónku.

Podávame s ryžou alebo čiernym chlebom.

Recept do súťaže zaslala Ing. S. Rosenbergerová

Recepty z kurzu zdravej výživy

Pšenvá kaša s brusnicami

Potrebuje: 250 g pšena, hrst kandizovaného ovocia, 2 dcl sójového mlieka, 2 dcl vody, oriešok masla, lyžičku hnedého cukru, kompót z brusníc alebo sušené brusnice.

Pšeno preperieme v horúcej vode, aby nebolo horké. Zalejeme vodou a počkáme asi hodinu, kým pšeno vodu vsiakne. Tým skrátime varenie na 10 minút (inak varíme 25 minút). Pred varením pridáme mlieko, maslo, cukor a kandizované ovocie. Behom varenia miešame. Hotovú kašu dáme do guľatej misky a 2 minúty zohrievame v mikrovlnke. Vyklopíme na tanier a pridáme brusnice.

Rubriku vedie: MUDr. Bohumil Chmelík

Nezabudnite poslať recept zeleninových jedál do súťaže Dni zdravia elektronicky na adresu: bchmelik@truni.sk alebo poštou: prof. MUDr. Bohumil Chmelík, Trnavská univerzita, Univerzitné nám. 918 43 Trnava. Vyhlásenie výsledkov bude na Dňoch zdravia.

Daň z nehnuteľností – výmery a úhrada dane

Mesto Trnava ako správca dane z nehnuteľností oznamuje občanom, že v priebehu mesiaca jún 2009 budú zasielané platobné výmery na daň z nehnuteľností na rok 2009.

Splatnosť dane z nehnuteľností u fyzických osôb:

■ Ak vyrubená ročná daň nepresahuje 16 eur, je splatná naraz do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru,

■ ak vyrubená ročná daň je vyššia ako 166 eur, je splatná v dvoch rovnakých splátkach nasledovne:

1. splátka do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru

2. splátka do 30. septembra 2009

Daň z nehnuteľností môžu občania uhradiť:

■ Prevodom na účet správcu dane, ktorého číslo bude uvedené v platobnom výmere,

■ hotovostnou platbou do pokladnice Mestského úradu v Trnave, Trhová ul. 3,

■ platobnou kartou do pokladnice Mestského úradu v Trnave, Trhová ul. 3.

Úradné hodiny v pokladnici MsÚ:

Streda 8.00 – 11.30, 12.30 – 16.30 h

Pondelok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30 h

Štvrtok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30 h

Utorok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30 h

Piatok 8.00 – 11.30, 12.30 – 14.00 h

Ďalej upozorňujeme občanov, že s platobným výmerom nebude zasielaný poštový peňažný poukaz. Ak by občania chceli vykonať úhradu formou poštového peňažného poukazu, bude im zaslaný na požiadanie alebo si ho môžu vyzdvihnúť priamo na Mestskom úrade v Trnave, Trhová ul. 3 u informátora alebo v kancelárii prvého kontaktu.

Úsek správy daní a poplatkov MsÚ

Kalokagatia – Centrum voľného času

■ 5. mája o 9.00 h

MALÝ FUTBAL

majstrovstvá regiónu starších žiakov a žiačok, na ihrisku Dolné Bašty

■ 6. mája o 9.00 h

SLÁVIK SLOVENSKA

okresné kolo spevackej súťaže žiakov ZŠ

■ 12. mája o 10,00 h

Majstrovstvá okresu žiakov ZŠ

■ 21. mája o 10.00 h

Majstrovstvá kraja žiakov ZŠ

na Mestskom štadióne Antona Hajmássyho

■ 14. mája o 8.30 h

MC DONALD'S CUP

majstrovstvá kraja vo futbale najmladších žiakov, v areáli ZŠ Kornela Mahra

■ 16. mája o 14.00 h

FAREBNÁ SOBOTA

Pieskované pohľadnice – tvorivá dielňa

■ 20. mája o 9.30 h

SLÁVIK SLOVENSKA – krajské kolo

■ 27. mája o 9.00 h

DISCOFREESTYLE

tanečná súťaž žiakov základných škôl v kine Hviezda

■ 31. mája v Kamennom mlyne

CESTA ROZPRÁVKOVÝM LESOM pre deti i dospelých. Deti v kostýmoch rozprávkových postavičiek sú vítané

■ INTERNET PRE VEREJNOSŤ

každý štvrtok od 13.00 do 16.00 h

■ TURISTIKA

Kalokagatia – CVČ pokračuje v tradičných turistických výletoch do Malých Karpát

■ **MAMA KLUB** na Limbovej 4. Otvorené každý deň (okrem stredy a piatku poobede) od 8.00 do 12.00, od 15.00 do 18.30 h

Mestský amfiteáter

- 1. 5. piatok STAVANIE MÁJA** (Areál) 20.00
7. 5. štvrtok JAZZGROOVES Gabriel Vohlárik & friends (Cafe Amfik) 20.00
9. 5. sobota KABARET TÚLAVÉHO DIVADLA (Café Amfik) 20.00
14. 5. štvrtok KLAUDIUS KOVÁČ TRIO (Café Amfik) 20.00
16. 5. sobota PRÍBEH ULICE (Areál) 21.00
23. 5. sobota BLUES MOTHER-IN-LAW (Cafe Amfik) 20.00

- 25. 5. pondelok 3T – DIVADELNÉ IMPROVIZÁCIE** (Café Amfik) 20.00
29. 5. piatok FESTIVAL LUMEN 16.30 a 00.00
30. 5. sobota FESTIVAL LUMEN 9.00 a 14.00 a 00.00
31. 5. nedeľa DEŇ DETÍ V AMFIKU (Areál od 10.00 – 21.00)

Building na Rybníkovej ulici vás pozýva

- **6. mája o 19.30 – B's Cinema – Náš vodca** (Tie Welle, SRN, 2008), réžia: Dennis Gansel. Projekcia filmu s diskusiou. Vstup voľný.
■ **13. mája o 19.30 h – Občan a EÚ** – beseda s Doc. RNDr. Vladimírom Palkom, CSc. a MUDr. Petrom Osuským, CSc. Vstup voľný.
■ **20. mája o 19.30 h – CESTY – Do vnútra strateného sveta** – rozprávanie

jaskyniara Braňa Šmídu o objavovaní jaskýň vo Venezuele, množstvo obrázkov a projekcia filmu TEPUY. Vstup voľný.

- **27. mája o 19.30 – Litčít**, autorské „čítačky“ a besedy nielen o literatúre pri káve alebo čaji i s muzičkou. Host večera: Pavol Rankov (S odstupom času, My a oni/ oni a my, Stalo sa prvého septembra...)

ekotopfilm - TOUR SLOVENSKO v kine Hviezda

Prehliadka 35. Medzinárodného festivalu filmov o trvalo udržateľnom rozvoji

- 20. a 21. mája od 8.30 h do 12.30 h** – Projekcie JuniorFestivalu pre školy
20. – 21. mája od 17.30 h do 22.30 h – Projekcie určené širokej verejnosti

Vstup na všetky podujatia festivalu je **VOLNÝ**. Viac informácií o prehliadke na www.ekotopfilm.sk

Divadlo Jána Palárika

veľká sála

4. pondelok 10.00 ■ **OSTROV OBJAVOV**
4. pondelok 19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**
6. streda 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
7. štvrtok 10.00 ■ **MACO MAŤO HLADÁ HNIEZDO**
11. pondelok 10.00 ■ **NOSOROŽEC**
12. utorok 10.00 ■ **PEKIELKO A ANJELÍNKA**
14. štvrtok 19.00 ■ **VŠETKO O ŽENÁCH**
15. piatok 19.00 ■ **TRUTH STORY**
18. pondelok 19.00 ■ **AGÁTA HLADÁ PRÁCU** – DAB NITRA
20. streda 19.00 ■ **INKOGNITO**
21. štvrtok 19.00 ■ **NOSOROŽEC**
22. piatok 19.00 ■ **BALKÓN**

23. sobota 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
25. pondelok 10.00 ■ **800 MÍL PO AMAZONKE**
26. utorok 19.00 ■ **CYMBELIN**
27. streda 15.00 ■ **Odvzdávanie ocenení osobnostiam TTSC**

štúdio

5. utorok 19.00 ■ **VOLAKEDY A DNES**
7. štvrtok 19.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**
27. streda 19.00 ■ **VOLAKEDY A DNES**
28. štvrtok 19.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**

Trojčinné nám. 2, tel.: 033/5511 353, 5511 354, www.djp.sk, e-mail: pokladna@djp.sk

Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave

INFORMAČNÁ GRAMOTNOSŤ PRE SENIOROV

5. a 19. mája od 8.00 do 11.00 h

Cykľus školení pre začiatočníkov (základy práce s PC, elektronická pošta, vyhľadávanie informácií na internete) Zaujímavosť sa môžu prihlásiť vopred na tel. č. 5511 782 alebo osobne v študovni na 2. poschodí kvôli obmedzenému počtu miest

6. mája o 11.30 h

OSAMELÝ BEŽEC IVAN ŠTRPKA

Literárny workshop pre študentov Gymnázia J. Hollého. V spolupráci s Literárnym informačným centrom čítareň KJF v Trnave

11. mája o 15.30 h

PREČO ČITAME

Prednáška pre mamičky a tvorivá dielňa pre deti. V cykle Maličká a mamičky Mama klub na Limbovej ulici v Trnave

14. mája o 17.00 h

DETEKTÍVKA VČERA A DNES

Stretnutie so spisovateľmi Danielou Kapitánovou a Ladislavom Hannikerom čítareň KJF v Trnave

ZÁBAVNÉ SÚŤAŽE PRE DETI

15. mája o 15.00 h SPOZNAJ HRAVO SVOJE TELO

22. mája o 15.00 h VEDOMOSTNÝ MILIONÁR

29. mája o 15.00 h KUFOR PLNÝ VEDOMOSTÍ oddelenie pre deti KJF v Trnave

27. mája o 17.30 h

FÓRUM HUMORISTOV

Čítačka pre milovníkov humoru a satiry čítareň KJF v Trnave

MÁJOVÁ BURZA KNÍH

V spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov

29. mája od 13.00 do 18.00 h

30. mája od 9.00 do 12.00 h

Záhrada KJF v Trnave, Rázusova 1, v prípade nepriaznivého počasia v čitárni

MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ

Hudobno-slovné pásmo pre žiakov, študentov a návštevníkov Trnavy.

Zaujímavosť o kolektívnu návštevu tejto netradičnej hudobnej výchovy si môžu dohodnúť termín osobne alebo telefonicky v hudobnom oddelení (tel. 033/55 11 590) hudobné oddelenie KJF v Trnave, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

Galéria Jána Koniarka

SYNAGÓGA – CENTRUM SÚČASNÉHO UMENIA, Halenárska 2

MINIMAL SHIFT

Výber svetového minimalistického umenia zo súkromnej zbierky Kontakt – Erste bank Group Viedeň do 10. mája

12. mája o 19.00 h INÉ RÁNO

ŠTÚDIO TANCA Profesionálne tanečné divadlo z Banskej Bystrice

20. mája o 18.00 h TEXT A OBRAZ

Jirka Černický – Zbyněk Baladrán (video) do 21. júna

KOPPLOVA VILA, Zelený kričiek 3

MINIMAL SHIFT

Výber svetového minimalistického umenia zo súkromnej zbierky Kontakt – Erste bank Group Viedeň, do 10. mája

20. mája o 18.00 h

SKÚTER

biennale mladého „Slovensko-českého umenia“, prehliadka aktuálnej mladej tvorby do 21. júna

20. mája o 18.00 h v Klube U3

CYRIL BLAŽO – koláže do 21. júna

Západoslovenské múzeum

KLÁŠTOR KLARISIEK

Múzejné námestie 3, Trnava, tel.

033/5512913, 033/5512 911, e-mail:

zsmuzeum@zupa-tt.sk

expoziácie:

ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPANOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNČINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS, ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – pocta kráľovi zberateľov, SAKRÁLNE PAMIATKY

výstavy:

■ DOBA SMALTOVÁ

Výber z produkcie smaltovní na Slovensku
Vernisáž v sobotu 16. mája o 20.00 h
výstava potrvá do 31. marca 2010

■ ŠTEFÁNIKOV RODNÝ KRAJ

Výstava malieb prof. Jany Krivošovej
Vernisáž v piatok 29. mája o 17.00 h
výstava potrvá do 31. augusta

■ MINERÁLY SLOVENSKA

Výber z mineralogickej zbierky ZsM
do 31. januára 2010

■ TRNAVSKÝ OBJEKTÍV

Súťažná prehliadka neprofesionálnych
fotografov
organizuje Trnavské osvetové stredisko
do 18. mája

■ EURO A PENIAZE MINULOSTI

do 31. augusta

■ TERČE SPOLKU TRNAVSKÝCH OSTROSTRELCOV

Výstava venovaná výročiu udelenia výsad
slobodného kráľovského mesta Trnave
do 31. mája

■ TRNAVA VO VÝTVARNOM UMENÍ

Obrazy z umeleckej zbierky ZsM
do 18. mája

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Produkcia smaltovne v Hronci

■ EXTERNÁ VÝSTAVA

Biblia zo zbierok ZsM

Premonštrátsky kláštor v Želive
28. mája

podujatia:

■ NOC V MÚZEU

V sobotu 16. mája od 19.30 do 23.00 h
v kláštore klarisiek

Program:

20.00 – vernisáž výstavy Doba smaltová

21.30 – koncert Musica storica, hudba
16. – 18. storočia

■ DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

V nedeľu 17. mája od 11.00 do 17.00 h
vo všetkých budovách múzea

■ ŠTEFÁNIKOVE DNI

v piatok 29. mája

16.00 h – Beseda o knihe Musel generál
Štefánik zahynúť? s jej autorom Jozefom
Husárom

17.00 h – vernisáž výstavy obrazov
Štefánikov rodný kraj

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

expoziácie:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TR-
NAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO
SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY

OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

■ WILLIAM SCHIFFER

ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

■ AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

■ EX LIBRIS A SUPRALIBROS

zo zbierok ZsM v Trnave, do 30. septembra

Program kina Hviezda

1. 5. ■ **LÍBÁŠ JAKO BŮH**
17.30 a 19.30 h
5. 5. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
6. – 7. 5. ■ **POKOJ V DUŠI**
17.30 a 19.30 h
8. – 11. 5. ■ **MERLY A JA**
17.30 a 19.30 h
12. 5. **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
13. – 14. 5. ■ **CHE GUEVARA: REVOLÚCIA**
17.30 a 19.45 h
15. 5. ■ **KONCERT DETSKÉHO SPEVÁCKEHO SÚBORU ZO SLOVINSKA**
16. – 18. ■ **STRÁŽCOVIA – WATCHMEN**
17.00 a 20.00 h
19. 5. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
20. – 21. 5. ■ **EKOTOPFILM**
22. – 25. 5. ■ **ŽENY**
17.30 a 19.30 h
26. 5. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
27. 5. ■ **KRÁĽOVA PRIAZEŇ**
17.30 a 19.30 h
28. 5. ■ **KOZÍ PRÍBEH – 3D**
29. 5. – 1. 6. ■ **KURIÉR – 3**
17.30 a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA

2. – 3. 5. ■ **WALL-E**
2. 5. o 15.30 h, 3. 5. o 13.30 a 15.30 h
8. – 10. 5. ■ **LOVECKÁ SEZÓNA – 2**
8. a 9. 5. o 15.30 h, 10. 5. o 13.30 a 15.30 h
16. – 17. 5. ■ **CESTA NA MESIAC – 3D**

16. 5. o 15.30 h, 17. 5. o 13.30 a 15.30 h
23. – 24. 5. ■ **PRÍBEH O ZÚFALČEKOVI**
23. 5. o 15.30 h, 24. 5. o 13.30 a 15.30 h
30. – 31. 5. ■ **BLESK**
30. 5. o 15.30 h, 31. 5. o 13.30 a 15.30 h

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA

v kine Hviezda
KÚPTE SI NOVÝ ČLENSKÝ PREUKAZ NA ROK 2009
IBA ZA 3 EURÁ A VYUŽÍVAJTE ZLAVY NIŽŠIEHO
VSTUPNÉHO PO CELÝ ROK!

Na jednom predstavení ušetríte minimálne 0,70 eura.
Preukaz platí v celej SR. Členský preukaz
dostanete v pokladni kina.

Program aj na www.naoko.sk

5. 5. o 18.00 h ■ **REDROAD**, réžia: Andrea
Arnold, VB, Dánsko 2006
5. 5. o 20.00 h ■ **IVETKA A HORA**, réžia: Vít
Janeček, ČR 2008
12. 5. o 18.00 h ■ **OBČAN HAVEL**, réžia: Janek
Koutecký, ČR 2008
12. 5. o 20.00 h ■ **RENÉ**, réžia: Helena
Třeštíková, ČR 2008
19. 5. o 18.00 h ■ **KAČACIA SEZÓNA**, réžia: F.
Eimbitcke, Mexiko 2004
19. 5. o 20.00 h ■ **FAUNOV LABYRINT**, réžia:
Guillermo del Toro; Španielsko, Mexiko, USA 2006
26. 5. o 18.00 h ■ **SHORTBUS**, réžia: J. C.
Mitchel; USA 2006
26. 5. o 20.00 h ■ **ANIE LEIBOVITZ: ŽIVOT
OBJEKTÍVOM**, réžia: Barbara Leibovitz, USA 2006

28. mája o 20.00 h Divadelné štúdio DISK, Ulica R. Dilonga Výhľad

Autori: Blaho Uhlár a kol. DISK, režisér: Blaho Uhlár

O inscenácii: Je to generačná hra – príbehy zo života, v ktorých mladí aj starší predstavujú rezignovaných, životom otrávených ľudí. Niektorí umierajú duchom, iní fyzicky. Je to inscenácia o ľudských hodnotách, o tých skutočných, ale i tých, ktoré sa ako hodnoty javia, ale v skutočnosti sú zbytočným, neužitočným míňaním energie. Striedajú sa v nej scény vtípné, dojímavé, presvedčivé, občas sarkastické, odhaľujúce herca do najväčšej novej miery takeého, aký je človek.

ARTTOWN

vás pozýva na koncert

LACO DECZI & CELULA NEW YORK

13. mája o 19.00 h
v hoteli Prestige

Pondelok 4. mája o 14.00 h

90. VÝROČIE ÚMRTIA

GENERÁLA MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNICA

Spomienková slávnosť pri Pomníku M. R. Štefánika na Námestí SNP v Trnave

Súčasťou podujatia je pripomienka 85. výročia posvätenia Evanjelického chrámu Božieho v Trnave o 13.30 h v evanjelickom chráme

Organizátori slávnosti: Mesto Trnava, Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. Trnava, Trnavský samosprávny kraj, Obvodný úrad v Trnave, Územná vojenská správa v Trnave, Oblastný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Trnave, Vojenský archív v Trnave, Miestny odbor Matice slovenskej v Trnave

Piatok 7. mája o 11.00 h

DEŇ VÍTAZSTVA NAD FAŠIZMOM

Slávnostné zhromaždenie pri Pomníku osloboditeľov na Námestí SNP

Streda 13. mája o 15.00 h

pred radnicou na Hlavnej ulici

KROK SO SCLEROSIS MULTIPLEX

7. ročník charitatívneho podujatia zameraného na dialóg chorých so zdravými
V spolupráci s Mestom Trnava

15. mája o 18.00 h v kine Hviezda

16. mája o 19.00 h v Kultúrnom dome v Modranke

Koncert mládežníckeho speváckeho zboru MLINČEK

pri Základnej škole z Nového mesta (Slovinsko)

Slovinský spevácky zbor Mlinček sa predstaví ľudovými slovinskými piesňami a aj modernou hudbou (F. Liszt, S. Joplin, J. Brahms, A. Dvořák, H. Wieniawski, M. Kozina, skladby od skupiny ABBA, džezové kompozície).
hudobný sprievod – klavír, husle, violončelo, harmonika
diriguje: Cvetka Krampelj

Organizátori: Mesto Trnava, Spolok slovinsko-slovenského priateľstva,
Mestský úrad Novo mesto a Základná umelecká škola Trnava
Voľné vstupenky sú k dispozícii v TINS-e od 11. do 13. mája

20. mája o 16.00 h na Trhovej ulici 2

PREDNÁŠKY O LIEČBE ARTRITÍDY

Liga proti reumatizmu na Slovensku, Miestna pobočka Trnava v spolupráci s Mestom Trnava pripravili pre všetkých záujemcov odborné prednášky na témy: Informácie o komplexnej liečbe reumatickej artritídy v Národnom ústave reumatických chorôb v Piešťanoch

– prednáša doc. MUDr. Ivan Rybár, mim. prof.

Pohľad na psoriatickú artritídu – prednáša MUDr. Helena Raffyová, PhD.

MOJA TRNAVA 2009

**výstava 12. ročníka výtvarnej súťaže
je otvorená v západnom krídle trnavskej radnice
do 28. mája**

Záujemcovia si môžu bezplatne pozrieť výstavu spojenú s prehliadkou unikátnej stredovekej radnice a barokového väzenia 5., 7., 12., 14., 19., 21., 26. a 28. mája v čase od 10. do 18.00 h v hodinových turnusoch o 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 a 17.00 h.

LUMEN 2009

**Open air festival modernej kresťanskej hudby
29. a 30. mája na Trojičnom námestí a v mestskom amfiteátri**

Motto: Volaj po slobode

■ Piatok 29. apríla

Amfiteáter

16.30 Sv. omša

Trojičné námestie

18.00 Otvorenie festivalu Lumen

18.15 Timothy

19.15 Leaf (Poľsko)

20.25 The Cadettes (Nórsko)

21.45 Starfield (Kanada)

23.15 Eternal Sunshine (Anglicko)

Amfiteáter

00.00 Tanečné divadlo ATak – OKO

■ Sobota 30. mája

Amfiteáter

9.00 Sv. omša

Trnavská univerzita a ďalšie priestory

11.00 – 13.00 Prednášky
a workshopy

Amfiteáter

14.00 – 17.00 Koncerty

Trojičné námestie

16.00 Tretí deň

16.50 New Collection (Česko)

17.40 Lakatos Projekt (Maďarsko)

18.35 Saleziáni

19.30 Hillsong Kiev (Ukrajina)

20.45 LZ7 (Anglicko)

22.00 Third Day (USA)

Amfiteáter

00.00 SLÁVNOSTNÉ

UKONČENIE FESTIVALU:

Polnočná sv. omša za slobodu

TRNAVSKÁ HUDOBNÁ JAR 2009

Piatok 1. mája o 18.00 h v sále Marianum

BYZANTSKÝ MUŽSKÝ ZBOR SV. EFRÉMA

Budapešť / Maďarsko

Zbormajster: Tamás Bubnó

D. Bortniansky, D. Hristov, S. Ludkevich, S. Rachmaninov, F. Liszt,

M. Schneider Trnavský, B. Bartók, T. Bubnó

Organizované v spolupráci s Kultúrnym inštitútom Maďarskej republiky v Bratislave

Nedeľa 17. mája o 18.00 h v sále Marianum

CANTICA COLLEGIUM MUSICUM, Martin

Dirigent: Štefan Sedlický

TRNAVSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

Umelecká vedúca: Alžbeta Ševečková

Sólisti: Jana Pastorková, Helga Varga-Bach, Matúš

1. júna od 9.00 h na Trojičnom námestí

DOBROVOLNÍCI DEŤOM

Šiesty ročník celodenného podujatia plného hier, súťaží, atrakcií
a príležitostí pre talenty s prezentáciou aktivít detských
a mládežníckych združení v Trnave a okolí

Pripravili: Mesto Trnava, Mestská rada mládeže, Rada mládeže Trnavského kraja,
Mestská televízia Trnava, Kalokagatia – Centrum voľného času, Domka, eRko,
Laura, Úsmev ako dar, Diamant, Slovenský skauting, Hrubáci, Tulipánci, Pionier,
Hokejový klub Trnava, Butterfly, Candy Cheerleaders a ďalší

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114.
Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena
Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu:
033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia
nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.